

09-07
๑๖๖๖
๒๖

การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ห้องสมุดเฉลิมพล วิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท

ของ

อภิญญาสิทธิ์ พุทธิมาศย์

23 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2531

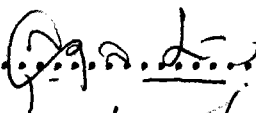
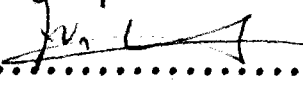
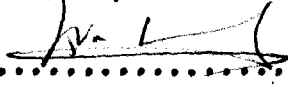
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177703

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....			ประธาน				ประธาน
.....			กรรมการ				กรรมการ
							กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับทุน "สิรินธร" เป็นทุนอุดหนุนการวิจัย จึงรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร. อดุล รัตตากร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวาท พันธุ์เมฆา ที่ได้กรุณาให้แนวความคิด คำแนะนำ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง และกราบขอบคุณอาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์ ที่กรุณา รับเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุทิมา สัจจามันท์ ที่กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ สนับสนุน และช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร. กวาง เคื่อน พันธมนาวิน ที่ได้ให้คำแนะนำ และความรู้ทางจิตวิทยาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกจาก ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยางสุทธาราม และอาจารย์สมจิตร ศรีจรูญ บรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียน จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกในพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนครูอาจารย์ผู้วางรากฐานการศึกษาที่ให้ความรู้ ความเมตตา สนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

อภิญชิต พุทชมาทย์

กุมภาพันธ์ 2531

สารบัญ

บทที่	หน้า		
1		บทนำ	1
		ภูมิหลัง	1
		ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
		ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
		ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
		นิยามศัพท์เฉพาะ	4
		สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	5
2		เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
		เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	6
		ความสำคัญของการอ่าน	6
		นิสัยรักการอ่าน	8
		กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	11
		งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	26
		งานวิจัยในต่างประเทศ	26
		งานวิจัยในประเทศ	28
3		วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
		การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	30
		การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	31
		การดำเนินการทดลอง	34
		การวิเคราะห์ข้อมูล	37
		สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	42
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	53
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	53
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
	กลุ่มตัวอย่าง	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	54
	การดำเนินการทดลอง	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล	55
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	55
	อภิปรายผล	56
	ข้อเสนอแนะ	59
	บรรณานุกรม	61
	ภาคผนวก	67

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอายุ	42
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	43
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนพี่น้อง	44
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของบิดาและมารดา	45
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการทำงานบ้านเมื่อ กลับถึงบ้าน	46
6	การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	47
7	การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	48
8	การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	49
9	การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	50
10	การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง	51
11	การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง	52
12	ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน	69
13	เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่ม ทดลอง	70

14	เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม	71
15	เปรียบเทียบสถิติการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	72
16	เปรียบเทียบสถิติการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม	73

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ และเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม เพราะการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่ถูกต้อง ตลอดจนช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์บางประการที่ผู้อ่านไม่สามารถพบได้ในชีวิตจริง การอ่านจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนามาตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้รวดเร็ว ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา ภาษา ทักษะ และจริยธรรม ซึ่งหนังสือเป็นเครื่องมืออันสำคัญ ที่จะนำเด็กไปสู่ความเจริญงอกงาม (สวัสดิ์ เรื่องวิเศษ 2518 : 89 - 90) คุณค่าของการอ่านหนังสือมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตของเด็ก ดังที่พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ได้ตรัสในพิธีเปิดการสัมมนา หนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุระหว่าง 11 - 16 ปี เมื่อ 13 ธันวาคม 2509 ว่า "หนังสือเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่าแก่มนุษย์เป็นอันมาก การเสริมสร้างให้เด็กรักการอ่าน และรักคุณค่าของหนังสือนั้น เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรกระทำ ด้วยเป็นเสมือนการแผ้วถางชีวิตไปสู่อนาคตอันแจ่มใส เป็นวิธีการพัฒนาคนที่แนบเนียนและงดงาม" (กรมวิชาการ 2520 : 258)

การส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็น และควรมีการปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านจนเป็นนิสัย เพื่อใช้การอ่านเป็นแนวทางในการหาความรู้ต่อไป ซึ่งแนวทางที่จะให้เด็กมีทักษะในการอ่านและรักการอ่านจนเป็นนิสัยนั้น สามารถทำได้ 2 วิธี คือ การสอนให้เด็กอ่านหนังสือจนสามารถอ่านได้เองประการหนึ่ง และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กอีกประการหนึ่ง สำหรับประการแรกได้กระทำอยู่แล้วในโรงเรียน แต่ประการหลังแม้จะได้มีการกำหนดไว้เป็นความมุ่งหมายในการสอนแล้วก็ตาม แต่มิได้มีการสอนเป็นเรื่องเฉพาะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีความเข้าใจว่า นิสัยรักการอ่านจะเกิดขึ้นในตัวเด็กเอง ไม่จำเป็นต้องมีการสอนเป็นพิเศษ การสอนให้เด็กอ่านหนังสือออก ก็นับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว (ประเทิน มหาพันธ์ 2519 : 99) ด้วยความเข้าใจดังกล่าว ทำให้การเรียนของนักเรียนระดับ

ประถมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทั้งที่ สมาน แสงมลิ กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ประสบความสำเร็จเพียงการขยายตัวเชิงปริมาณ คือสามารถทำให้คนไทยได้เรียนหนังสือมากขึ้น ส่วนเรื่องคุณภาพนั้นนักเรียนที่จบจากโรงเรียนยังอ่านหนังสือไม่ได้ (สมาน แสงมลิ 2525 : 5)

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 มาเป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรในด้านความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตไว้ประการหนึ่งว่า "ให้มีนิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ" และได้มีการกำหนดจุดประสงค์เกี่ยวกับการอ่านไว้ในจุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มทักษะภาษาไทยข้อ 5 ว่า "ให้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้ต่าง ๆ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : ๕, 1) จากหลักสูตรนี้ การสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ แต่ประการเดียวไม่เป็นภาระเพียงพอ จำเป็นจะต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กด้วย เพราะการอ่านเป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่จะสร้างสรรค์และส่งเสริมกันได้ โดยใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยและปฏิบัติเป็นประจำ ทั้งนี้ผู้ที่มีส่วนสำคัญในอันที่จะช่วยสร้างและวางรากฐานอันมั่นคงนี้ไว้คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และบรรณารักษ์ (สุทิมา สัจจามันท์ 2529 : 54)

การเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรใหม่ จะสัมฤทธิ์ผลได้ถ้าโรงเรียนมีห้องสมุดที่มีหนังสือเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า (กรมสามัญศึกษา 2521 : 6) เพื่อว่าเมื่อจบจากโรงเรียนไปแล้ว จะได้อาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ ทำให้ชีวิตมีค่ามากขึ้น ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิตคือ การให้เด็กสนใจในหนังสือและการอ่านหนังสือตั้งแต่เมื่ออายุยังน้อย (สไตเกอร์ 2526 : 112) ดังนั้นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน จึงเปรียบได้กับการมอบสมบัติอันมีค่ามหาศาล เพราะความรู้ที่ได้จากการอ่านนั้น จะเป็นทุนในตัวเด็กให้ใช้ประโยชน์ต่อไป การอ่านจึงเป็นการลงทุนน้อย แต่ได้ผลมาก (รสา วงศ์ยังอยู่ 2520 : 24)

จากความสำเร็จของการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า นอกจากการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนแล้ว การที่เด็กได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม และส่งเสริมการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น เช่น การแสดงหุ่น การเล่าเรื่องหนังสือ การเล่นเกม และการหาปัญหาจากหนังสือ จะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการยืมหนังสือในห้องสมุดมากขึ้นหรือไม่ โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังสนใจในสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งสนใจในการอ่านและชอบการอ่านหนังสือมาก (Linda. 1976 : 21) จึงนับว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน และการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน และการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบความแตกต่างของนิสัยรักการอ่าน และการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของนิสัยรักการอ่าน และการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนและหลังการทดลอง
3. เป็นแนวทางให้บรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดคิยาขุสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่ม

ทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ใช้เวลา 8 สัปดาห์ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

3. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ใช้ในการทดลองมี 4 ประเภท คือ

- 3.1 การแสดงหุ่นโดยใช้เรื่องจากหนังสือ
- 3.2 การเล่าเรื่องจากหนังสือ
- 3.3 การเล่นเกมแข่งขันย่อเรื่องจากหนังสือ
- 3.4 การทายปัญหาจากหนังสือ

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แบ่งเป็น

- 4.1.1 เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- 4.1.2 ไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

4.2 ตัวแปรตาม คือ

- 4.2.1 นิสัยรักการอ่าน
- 4.2.2 การยืมหนังสือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการชอบอ่านหนังสือของบุคคล เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยสม่ำเสมอเป็นประจำ ได้แก่ การใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน การหาหนังสืออ่าน ลักษณะการอ่าน การมีรสนิยมในการอ่าน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. การยืมหนังสือ หมายถึง ปริมาณการยืมหนังสือประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด ซึ่งเก็บสถิติได้จากแบบสถิติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุพรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

4. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หมายถึง กิจกรรมห้องสมุดที่ผู้วิจัยจัดขึ้น เพื่อกระตุ้นและชักจูงให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความสนใจในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมที่จัดมีดังต่อไปนี้

- 4.1 การแสดงหุ่นโดยใช้เรื่องจากหนังสือ
- 4.2 การเล่าเรื่องจากหนังสือ
- 4.3 การเล่นเกมแข่งขันย่อเรื่องจากหนังสือ
- 4.4 การหาปัญหาจากหนังสือ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
4. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีการยืมหนังสือสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะมีเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า
 - 1.1 ความสำคัญของการอ่าน
 - 1.2 นิสัยรักการอ่าน
 - 1.3 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 2.2 งานวิจัยในประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ความสำคัญของการอ่าน

นักวิชาการหลายท่านได้เน้นให้เห็นว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตคนในปัจจุบันมาก ทั้งที่ ชูติมา สัจจามันท์ กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งที่มีความค่า และอ่านวยประโยชน์แก่ตัวผู้อ่านเองและแก่สังคมโดยทั่วไป ในค่านตัวผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนในค่านสังคมผู้อ่านมากย่อมมีความฉลาดรอบรู้มาก ทำให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในค่านการ เมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม อันจะส่งผลในการพัฒนาประเทศต่อไป (ชูติมา สัจจามันท์ 2529 : 54) ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีป อภิลิทธิ์ ที่ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การอ่านเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพให้กับผู้อ่านมากขึ้น เพราะตลอดชีวิตของคนเรานั้น ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวบุคคลอาจไม่มากนัก ผู้อ่านมากย่อมได้รับความรู้และประสิทธิภาพที่กว้างไกล (ทวีป อภิลิทธิ์ 2526 : 53 - 54)

นอกจากนี้ อุทัย ภิรมย์รัตน์ ก็อธิบายเพิ่มเติมว่า ผู้ที่รู้จักใช้อ่านให้เป็นประโยชน์จะได้รับผลดีอย่างมาก การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในพัฒนาคน เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานของความเจริญของมนุษย์ คนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ จะเป็นพลเมืองที่ไม่มีประสิทธิภาพ การอ่านออกเขียนได้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการรักษาไว้ซึ่งความเจริญ (อุทัย ภิรมย์รัตน์ 2530 : 7)

จากที่กล่าวมา การอ่านจะมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันมาก เห็นใจเลาหวัช จึงได้สรุปถึงประโยชน์ของการอ่านในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้ (เห็นใจเลาหวัช 2523 : 8 - 11)

1. ในส่วนที่จำเป็นระดับพื้นฐาน

1.1 การอ่านเป็นการเสริมสร้างชีวิตที่มั่นคงและปลอดภัยได้ เพราะการอ่านจะนำมาซึ่งความรู้ความเข้าใจในสภาพสังคม เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพในทางธุรกิจ ถ้ามีนิสัยชอบอ่านหนังสือจะทราบความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจ

1.2 การอ่านเปิดโอกาสให้คนมีอิสระเสรีภาพตามสิทธิมนุษยชน ไม่ถูกครอบงำในทางความคิด สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองในการแสดงความคิดเห็นได้ในขอบเขตของกฎหมายและประเพณีของสังคมได้อย่างเหมาะสม ผู้ที่อ่านมากย่อมมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง

2. ในส่วนที่จำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต

2.1 การอ่านจะเสริมสร้างจุดมุ่งหมายในชีวิต ทำให้บุคคลสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองได้

2.2 การอ่านทำให้เกิดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ที่คนอาศัยอยู่ จะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถปรับตัวได้ดีและกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวได้

2.3 การอ่านจะช่วยส่งเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสันติ หนังสือที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล จะสนองความต้องการของแต่ละบุคคลทำให้เกิดความสุข

นิสัยรักการอ่าน

การสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นหน้าที่ของทุกคน โดยทุกคนต้องพยายามฝึกตนเป็นนักอ่านที่ดี และช่วยสนับสนุนส่งเสริมชักชวนให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของการอ่าน ให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน (กรมวิชาการ 2529 : 11) แต่นิสัยรักการอ่านของคนแต่ละชาติมีความแตกต่างกันอย่างมาก หากจะสังเกตการอ่านของคนในยุโรปและอเมริกาแล้ว เห็นได้อย่างชัดเจนว่า คนยุโรปและอเมริกาอ่านหนังสือมากกว่าคนเอเชีย โดยเฉพาะเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคนไทยแล้ว จะเห็นได้ชัดเจนมากคือ คนยุโรปหรืออเมริกา ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางไปพักผ่อนที่ใด มักจะนำหนังสือติดตัวไปด้วย ส่วนคนไทยนั้นมักใช้เวลาไปกับการรับประทานอาหาร (เจริญผล สุวรรณโชติ 2528 : 1) ซึ่งในเรื่องนี้ สุขุม เฉลยทรัพย์ ได้อธิบายถึงสาเหตุที่คนไทยไม่มีนิสัยรักการอ่าน มีสาเหตุดังต่อไปนี้ (สุขุม เฉลยทรัพย์ 2529 : 195 - 196)

1. หนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการค้นคว้าหาความรู้ เด็กถูกบังคับให้อ่านหนังสือเพียงเล่มเดียว คือหนังสือเรียน เช่น สมัยก่อนอ่าน "หนังสือนิทานอีสป" เรื่องเดียว หรือแม้แต่การซื้อหามาอ่านเองก็มีราคาแพงเกินกำลังซื้อของประชาชนที่อยู่ในระดับเศรษฐกิจต่ำ และในระดับกลาง
2. กิจกรรมการเรียนการสอนของครู ไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกนิสัยในการอ่าน เช่น ไม่มีการส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุด เมื่อจบการศึกษามัธยมศึกษาไปแล้วจึงไม่มีนิสัยที่จะศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดประชาชน หรือแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ
3. หนังสืออ่านสำหรับเด็กเป็นเอกสารที่สำคัญ ที่จะปลูกฝังเด็กให้มีนิสัยรักการอ่าน ยังไม่สามารถผลิตออกมาเพียงพอต่อความต้องการของเด็กเท่าที่ควรจะมีในโลกบริบทสภาพ และยังมีราคาแพงอยู่เป็นอันมาก เด็กที่มาจากครอบครัวระดับต่ำและระดับกลาง ไม่สามารถที่จะซื้อหามาอ่านได้
4. พื้นฐานการศึกษาของคนไทยทั่วไปยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คืออยู่ในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ การรักการอ่านจึงยังไม่เกิดขึ้น

5. สถานที่สำหรับการส่งเสริมการอ่านมีอยู่จำนวนน้อย เช่น ห้องสมุดประชาชน ที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2459 ยังมีอยู่ทั่วประเทศประมาณ 300 แห่งต่อประชากร 50 ล้านคน ห้องสมุดประชาชนจึงไม่มีที่หาว่าจะเพียงพอให้กับคนอ่าน

6. ผู้ผลิตหนังสือยังเล็งเห็นเรื่องของธุรกิจการค้าขายหนังสือ และไม่กล้าที่จะลงทุนสูงที่จะผลิตหนังสือเด็ก จึงทำให้ราคาหนังสือเด็กยังคงมีต้นทุนสูง ผู้มีรายได้น้อยจึงไม่สามารถจัดหาให้ลูกหลานของคนอ่านได้

จากสาเหตุ 6 ประการ เห็นได้ว่า การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเป็นสิ่งที่ควรกระทำ และทำได้อย่างมีขั้นตอน โดยเริ่มต้นจากที่บ้าน ซึ่งมีพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก มีความสนใจในการอ่านอยู่เสมอ จัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กมาไว้ในบ้าน พยายามสนทนากับเด็กในเรื่องที่เขาอ่าน สอนและกระตุ้นให้สมาชิกในบ้านรู้จักหาคำตอบและแก้ปัญหาจากหนังสือ หรือให้หนังสือเป็นของขวัญแก่สมาชิกในครอบครัว เป็นต้น (กรมวิชาการ 2529 : 11)

สถาบันต่อมาที่จะช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน คือ โรงเรียน ก็มีหน้าที่เสริมสร้างนิสัยที่ดีนี้แก่เด็กด้วย โดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน 2 ฝ่ายด้วยกัน คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ซึ่งแต่ละฝ่ายมีส่วนช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน เป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การส่งเสริมการอ่านเป็นไป ด้วยความราบรื่น เพราะถ้าผู้บริหารเห็นความสำคัญของการอ่าน ย่อมจะสนับสนุนการส่งเสริมการอ่านในทุก ๆ ด้าน ดังนี้

1.1 ติดตามความเคลื่อนไหวของหนังสือเด็ก และแนะนำหนังสือที่เหมาะสมจะนำมาไว้ในห้องสมุดตามโอกาส

1.2 สนับสนุนให้บรรณารักษ์หรือครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ ได้มีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านห้องสมุด ด้วยการไปศึกษา กูงานหรือเข้าร่วมการอบรม เพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนากิจการห้องสมุด

1.3 ส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนจัดหาหนังสือที่มีคุณค่ามาให้เด็กได้อ่าน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

1.4 วางโครงการปรับปรุงห้องสมุด โดยจัดสรรงบประมาณบางส่วนให้เอาใจใส่ดูแลอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการแก้ปัญหาและการพัฒนางานห้องสมุด

1.5 พยายามโน้มน้าวให้ผู้ปกครองของนักเรียน เห็นความสำคัญของการที่เด็กในปกครองจะได้มีโอกาสอ่านหนังสือที่ดีมีคุณค่า และควรได้อ่านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อจะได้รับความเอาใจใส่ หรือความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง

1.6 เน้นความสำคัญของการอ่านและการใช้ห้องสมุด ให้ครูและนักเรียนของโรงเรียนเข้าใจ

1.7 ปลุกฝังเจตคติที่ดีต่อการอ่าน สร้างความสนใจต่อการอ่านให้มีขึ้นในโรงเรียน เช่น การจัดให้มีการประกวดการเล่าเรื่อง การประกวดการอ่านทำนองเสนาะ การตกแต่งกระดานป้ายในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นสาระให้แก่ครูและนักเรียน เป็นต้น

1.8 วางนโยบายเกี่ยวกับการหมุนเวียน ให้นักเรียนได้ใช้ห้องสมุดให้เป็นและใช้อย่างคุ้มค่า

1.9 เมื่อมีโอกาส เช่น งานสัปดาห์ห้องสมุด ควรสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เช่น การเล่นเกม เชกฮุน การจำหน่ายหนังสือราคาถูก การจัดนิทรรศการหนังสือ เป็นต้น

1.10 ควรศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด เช่น สถิติเกี่ยวกับจำนวนหนังสือทั้งหมด จำนวนผู้ยืมหนังสือ จำนวนหนังสือที่สูญหาย จำนวนหนังสือที่จัดหา จำนวนหนังสือที่ได้รับบริจาค เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ดำเนินนโยบาย อันเป็นการสนับสนุนการส่งเสริมการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นอกจากนั้น ยังอาจขอความร่วมมือจากห้องสมุดของสถาบันอื่น เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อให้เด็กนักเรียนมีโอกาสไปใช้ห้องสมุดของสถาบันอื่นบ้าง

2. ครู ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กยิ่งกว่าผู้บริหาร อาจใช้วิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนักเรียน ดังนี้

2.1 ครูควรเข้าใจถึงกระบวนการอ่านของนักเรียนดีพอ เพื่อจะได้แนะนำให้นักเรียนอ่านได้อย่างถูกต้อง

2.2 ครูควรทราบถึงความสนใจของนักเรียนวัยต่าง ๆ เพื่อจะได้หาและสนับสนุนให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัย

2.3 ครูควรหาโอกาสศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับหนังสือต่าง ๆ ก่อนที่จะแนะนำให้นักเรียนอ่าน เพื่อจะได้ทราบเนื้อหา ประวัติดูเขียน สารสำคัญ แนวคิด วิธีการ คุณธรรม หรือแม้ข้อบกพร่องนิคผลของหนังสือ เพื่อจะได้แนะนำประเด็นที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนได้ถูกต้อง

2.4 ครูควรหาวิธีการแก้ไขความบกพร่องในการอ่านของนักเรียนอย่างจริงจัง ด้วยการสังเกต แก้ไข ติดตามผล และช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน

2.5 ครูควรส่งเสริมให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการอ่าน เช่น ร่วมมือในการคัดเลือกผลงานดีเด่น ร่วมมือเขียนเรื่องให้นักเรียนได้อ่าน ร่วมมือในการนำนักเรียนไปใช้ห้องสมุด หรือการจัดหาหนังสือดี ๆ ให้นักเรียนอ่าน เป็นต้น

2.6 ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยการอ่านให้กับนักเรียนเท่าที่สามารถจะทำได้ เช่น การเล่าเรื่องหนังสือ การจัดกิจกรรมรักการอ่าน การใช้หุ่นในการเล่าเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น (อรสา กุมาริ ปุกหุต 2525 : 320 - 324)

นอกจากนี้ ยังมีสถาบันอื่น ๆ เช่น องค์การ และสมาคมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะเป็นอันมาก แม้ว่าการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก จะต้องใช้ระยะเวลาที่จริงแต่ได้ผลคุ้มค่า เพราะพ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนครูผู้สอน จะมีได้สอนลูกหลานหรือลูกศิษย์ไปตลอดชีวิต ในอนาคตเมื่อเด็กโตขึ้น จะต้องพบกับเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ถ้าเด็กมีนิสัยรักการอ่าน ก็อาจหาทางแก้ปัญหาโดยอาศัยหนังสือเป็นเครื่องมือได้ (จุฬามาต สุวรรณโครช 2519 : 30)

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

วิธีการที่จะส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน มีหลายวิธีด้วยกัน แต่วิธีหนึ่งที่ทางห้องสมุดทำได้คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านขึ้นภายในห้องสมุด ในเรื่องนี้ได้มีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ ดังต่อไปนี้

แมนมาส ขวลิขิต อธิบายว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่านพยายามพัฒนาการอ่านของตน จนถึงระดับอ่านเป็นและอ่านจนเป็นนิสัย (แมนมาส ขวลิขิต 2529 : 218) ส่วน อักษร รุ่งมณี ให้ความเห็นว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่านหมายถึง สภาพการเรียนรู้ที่เด็กได้ใช้ทั้งร่างกาย และสมองในการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น การเล่านิทาน การอ่านนิทาน การแสดงละคร เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการในการอ่านทั้งทางด้านความเข้าใจในการอ่าน และทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน (อักษร รุ่งมณี 2520 : 51)

จากคำนิยามข้างต้น พอสรุปได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การกระทำที่จัดขึ้นกระตุ้น และชักจูงให้ผู้นับเข้ารวมกิจกรรมเกิดความสนใจในการอ่าน ซึ่งจะมีผลไปถึงการพัฒนาการอ่านในคานต่าง ๆ

- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของบรรณารักษ์
- จินดา จำเจริญ ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้
1. เพื่อให้เด็กรักการอ่านหนังสือ และเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือให้แก่เด็ก
 2. เพื่อให้เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ และความเพลิดเพลินตามความต้องการ และความสนใจของตนเองในยามว่าง
 3. เพื่อให้เด็กรู้จักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (จินดา จำเจริญ 2530 : 29)

การที่ห้องสมุดจะจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการของห้องสมุด โดยมีครูบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินการตลอดจนดูแลรับผิดชอบในกิจกรรมนั้น ๆ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ วาณี รูปนางศ์ศานติ และ ธาภาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ ได้กล่าวไว้คล้ายคลึงกันว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านครูบรรณารักษ์จะต้องคำนึงถึง

1. วัตถุประสงค์ในการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีหลายชนิด ผู้จัดควรมีวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมว่า เพื่อมุ่งหวังอะไร เช่น เพื่อให้รักการอ่าน เพื่อให้ห้องสมุดเป็น หรือเพื่อให้รู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้า ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่บรรณารักษ์จะต้องวางจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

2. จัดเพื่อใคร ในที่นี้หมายถึงผู้ที่ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ ถ้าเป็นห้องสมุดโรงเรียน นักเรียนจะเป็นผู้ได้รับผลในการจัดกิจกรรมแทบทุกชนิด ส่วนที่ผู้สอนได้รับนั้นเป็นผลพลอยได้

3. จัดอะไร เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์ และทราบว่าผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นใครแล้ว บรรณารักษ์จะต้องพิจารณาเห็นว่า ควรจัดกิจกรรมประเภทใดจึงจะเหมาะสมที่สุด เช่น กิจกรรมที่ชวนให้สนใจหนังสือ ถ้าเป็นเด็กเล็กอาจใช้วิธีเล่านิทาน แต่ถ้าเป็นเด็กระดับโตควรจะเป็นการเล่าเรื่องหนังสือ หรือหาปัญหา

4. การเตรียมตัว เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องมีการจัดเตรียมวางแผนการจัดอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ถ้าบรรณารักษ์ขาดการเตรียมตัวในการจัดกิจกรรมก็จะเสียเวลาและแรงงาน ทำให้ผลที่ออกมาไม่น่าพอใจ (วราณี ฐานวงศ์ศานติ 2521 : 7 - 8 และชากาศักดิ์ วชิรปริชาพงษ์ 2522 : 119)

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่จัดขึ้นในห้องสมุดมีหลายแบบ แม้นมาส ชวสิด ได้รวมกลุ่มของกิจกรรมตามลักษณะกิจกรรมดึงดูดความสนใจ โดยทางประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันไว้ 4 ประเภท คือ

1. กิจกรรมซึ่งเร้าโสตประสาท หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การเล่านิทานให้ฟัง การเล่าเรื่องหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่า การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาที ที่เกี่ยวกับหนังสือ การบรรเลงดนตรี และการร้องเพลงจากบทละครเรื่อง กิจกรรมประเภทนี้ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

2. กิจกรรมที่เร้าจักขุประสาท หมายถึง กิจกรรมที่ชวนให้ดู เพ่งพินิจ และอ่าน ความหมายของสิ่งที่เห็น กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การจัดแสดงภาพชนิดต่าง ๆ การจัดนิทรรศการหนังสือ และสิ่งของ โดยมีคำบรรยายอธิบายสิ่งที่แสดง กิจกรรมประเภทนี้มุ่งให้ผู้ชมใช้สมาธิในการชม

3. กิจกรรมซึ่งเร้าโสตและจักขุประสาทในขณะเดียวกัน เป็นกิจกรรมซึ่งชวนให้ฟังและดูไปพร้อม ๆ กัน ประสานประสาททั้งสองให้ทำงานร่วมกัน เช่น เล่านิทานโดย

ให้รูปภาพประกอบ ซึ่งจัดเตรียมไว้โดยเฉพาะ เล่านิทานและให้รูปภาพประกอบในหนังสือ เล่านิทานโดยใช้ทัศนวัสดุประกอบ ฉายภาพนิ่งซึ่งมีคำบรรยาย

4. กิจกรรมซึ่งให้ผู้เป็นเป้าหมายได้ร่วมกัน กิจกรรมทำนองนี้ช่วยให้ผู้เป็นเป้าหมาย เกิดความสนุก และภาคภูมิใจรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ เช่น เมื่อเล่านิทานแล้วก็ให้ผู้ฟัง วาดภาพประกอบ ให้แสดงท่าทางประกอบ ให้ร้องเพลงตามตัวละครในนิทานที่แข่งขันเล่าเรื่อง ที่ได้ฟังไปแล้ว (แมนมาส ซวลิต 2529 : 223 - 224)

จากกลุ่มของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 4 ประเภท ที่กล่าวมานี้ บรรณารักษ์สามารถ จัดให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ และสถานที่ได้ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกกิจกรรม ที่เหมาะสมมาใช้ในการส่งเสริมการอ่าน ดังต่อไปนี้

1. การแสดงหุ่น (Puppet Show)

การจัดแสดงหุ่น เป็นรายการที่จัดได้ในห้องสมุดทุกประเภท สำหรับห้องสมุด โรงเรียน การจัดแสดงหุ่นจะได้รับความนิยมมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นการแสดงที่มีชีวิตชีวา มีบทบาทที่สนุก ถ้าเลือกผู้แสดง เลือกเรื่องที่มีเนื้อหาเหมาะสมแล้ว จะทำให้ผู้ชมได้รับ ประโยชน์มาก (อุบล บุญชู 2525 : 108)

การแสดงหุ่น เป็นที่รู้จักกันมานานแล้ว ตามหลักฐานมีการค้นพบหุ่นนิ้วมือของ ชาวอียิปต์ ที่มีอายุมากกว่า 3,000 ปีมาแล้ว ที่โรมและกรีซมีการใช้หุ่นเพื่อพิธีการทางศาสนา (ศิริกาญจน์ โกสุม 2522 : 10) นอกจากนี้ยังมีการประดิษฐ์เป็นตุ๊กตา ทำด้วยไม้หรือดิน ให้มีรูปร่างลักษณะเหมือนคนและสัตว์ เชิดให้เต้นได้เหมือนมีชีวิต ในสมัยเริ่มแรกมีผู้เลี้ยงสัตว์ ด้วยการทำหุ่นเป็นรูปเทพเจ้า หรือวีรบุรุษที่เคารพนับถือ เพื่อยลัญจรไปเชิดพร้อมร้องรำ ทำเพลงให้ชาวบ้านได้รับความบันเทิง ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 16 ถึง 18 การเล่นหุ่นได้ พัฒนาเป็นการแสดงบทร้อง เรื่องแสดงก็เป็นนิยายหรือวรรณคดีที่นิยมแพร่หลายในสมัยนั้น เมื่อถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อการบันเทิงประเภทอื่น เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ และ การแสดงบนเวทีแบบใหม่ ๆ ได้รับความนิยม การเล่นหุ่นที่มีมาแต่ในสมัยโบราณจึงแทบหายไป (เสรี คูปิตพันธ์ 2526 : 6)

ปัจจุบัน มีการนำหุ่นเข้ามาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษา
ศึกษามาก เพราะเด็กวัยนี้เป็นช่วงที่ต้องเรียนจากของจริงที่เป็นรูปธรรม ต้องเรียนโดยใช้
สื่อการเรียน และหุ่นก็เป็นสื่อการเรียนที่เคลื่อนไหว และน่าสนใจมากกว่าแผ่นภาพธรรมดา
เด็กจะเล่นกับหุ่นซึ่งเป็นสิ่งสมมุติได้อย่างสนุกสนานและไม่ซัดเซ้น การนำหุ่นมาใช้กับเด็กวัยนี้
จึงนับได้ว่าเป็นประโยชน์แก่เด็กอย่างมากทั้งในด้านจิตวิทยาการส่งเสริมความคิดริเริ่มและ
จินตนาการ (ศิริกาญจน์ โกศล 2522 : 10) ในด้านของการส่งเสริมการอ่าน การแสดง
หุ่น มีผลอย่างมากในการส่งเสริมการอ่าน และชักชวนให้เด็กรู้จักหนังสือในห้องสมุดได้มากขึ้น
โดยทางห้องสมุดสามารถจัดการแสดงหุ่นตามเนื้อเรื่องของหนังสือให้เด็กดู ในการเริ่มต้นของ
การจัดชั่วโมงเล่านิทานเพื่อดึงดูดความสนใจเตรียมความพร้อม หรือใช้ประกอบในการเล่านิทาน
ตลอดเรื่องก็ได้ การแสดงหุ่นที่ดีควรมีผู้ชมเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 10 - 30 คน (Gross.
1963 : 81) ส่วนเรื่องที่น่ามาแสดงนั้นควรเป็นเรื่องที่มีตัวละครไม่มากนัก การจัดฉากที่ใช้
ในการแสดงอาจทำง่าย ๆ โดยใช้ม่านกั้นมุมใดมุมหนึ่งของห้อง หรือสร้างเป็นฉากขึ้นมาก็ได้
ในบางกรณีที่ไม่สามารถทำฉากได้ อาจนำมาแสดงโดยไม่ใช้ฉากก็ได้ แต่ผู้เชิคนั้นต้องพยายาม
ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังไปอยู่ที่ตัวหุ่นไม่ใช่ผู้เชิคนั้น สำหรับผู้ฟังที่ไม่เล็งจนเกินไป ผู้แสดงอาจชักชวน
ให้เด็กลองเชิคนั้น และลองคิดหาเรื่องมาแสดงหุ่น ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจอ่านหนังสือ เพื่อหา
เรื่องที่เขาคงต้องการ หรืออาจมีการทำหุ่นจากเศษวัสดุแล้ว ให้เด็กทดลองหัดเล่น (Wall.
1965 : 90 - 93)

หุ่นที่ใช้ในการแสดงกันอยู่ในปัจจุบันนี้ แบ่งออกได้เป็นหลายประเภท มีดังต่อไปนี้
(เกสปี โซติกเสถียร 2525 : 12 - 15)

1. หุ่นเงา หรือ หนังสติ๊ก (Shadows Puppet) เป็นหุ่นที่ทำจากหนังสือ
หรือกระดาษแข็งก็ได้ มีไม้เสียบ หรือมีสายต่อเข้ากับส่วนของร่างกายที่ต้องการให้เคลื่อนไหว
ได้ ผู้เชิคนั้นต้องเชิคนั้นจากด้านหลังจอ

2. หุ่นมือ (Hand Puppet) เป็นหุ่นเชิดโดยใช้นิ้ว 3 นิ้ว คือ นิ้วหัวแม่มือ
นิ้วชี้ และนิ้วกลาง หรือนิ้วก้อย แต่คนไทยมักนิยมใช้นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลางเท่านั้น
เพราะนิ้วก้อยไม่มีแรงพอ หัวหุ่นมักนิยมทำด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ หรือซีลียะชนิกจะเย็บ

ผสมกาวกับกระดาษแผ่นน้ำ หรือใช้ไม้เนื้อเบา แต่งหน้าด้วยสีฝุ่นหุ้มด้วยกระดาษสาแทนได้ ลักษณะของหุ่นประเภทนี้มีแค่หัวกับแขน บางครั้งอาจมีขาด้วยก็ได้ การสร้างหุ่นประเภทนี้ไม่ควรให้ตัวสูงหรือยาวเกินความจำเป็น เพราะต้องแสดงบนขอบเวทีโดยผู้ที่แสดงต้องชูตัวหุ่นจากข้างล่าง

3. หุ่นเชิด (Rod Puppet) เป็นหุ่นเชิดด้วยไม้หรือสายเชือก ซึ่งมีวิธีการสร้างหลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายที่สุดคือ ใช้ไม้เสียบทิ่มส่วนหัวแบบหุ่นกระบอก เพื่อให้หัวเคลื่อนที่ไปมาได้ หรือทำแขนขาเป็นท่อน ๆ แล้วมีไม้ยาวเล็ก ๆ หรือเชือก เสียบไว้ที่มือหรือเท้าของหุ่น และมีไม้เสียบไว้ที่ลำตัวก็ได้แล้วแต่ผลละครที่ต้องการให้อวัยวะส่วนใดเคลื่อนไหว บางครั้งอาจใช้เชือกหรือลวดคล้องกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกายก็ได้

4. หุ่นชัก (Marionette) เป็นหุ่นที่ชักจากข้างบนของตัวหุ่นโดยมีเชือกหรือลวดเส้นเล็ก ๆ ห้อยตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หุ่นชักเป็นหุ่นที่สวยงามและดูเหมือนคนจริง ๆ ผู้แสดงหุ่นประเภทนี้ต้องฝึกทักษะมาก เพื่อให้ดูเป็นธรรมชาติ แต่ก็มีข้อเสียคือหุ่นประเภทนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากพอสมควร จึงทำให้ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้

นอกจากหุ่นที่กล่าวมาแล้ว อุดม บุญชู (อุดม บุญชู 2525 : 109) ได้อธิบายถึงหุ่นไว้เพิ่มเติมอีก 1 ประเภทคือ หุ่นนิ้วมือ (Glove Puppet) สร้างขึ้นโดยใช้กรวยกระดาษ หรือกรวยที่ประดิษฐ์จากผ้าสักหลาดเทียมก็ได้ สามารถประดิษฐ์เป็นหน้าคนหรือสัตว์ตามเรื่องที่ต้องการ เมื่อประดิษฐ์หน้าหุ่นที่ต้องการได้แล้ว เวลาต้องการเชิดให้ใช้นิ้วมือสอดเข้าไปในกรวย แล้วกระดกนิ้วตามต้องการ

การเตรียมงานแสดงหุ่น

การเตรียมงานแสดงหุ่น สามารถแบ่งออกได้เป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน การแสดงหุ่นจะได้รับความสำเร็จเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ การวางแผนอย่างรอบคอบ โดยตั้งจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กแสดงพฤติกรรมได้อย่างแน่นอน

2. เข้าใจขอบเขตการแสดงละครหุ่น หุ่นเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวไปมาโดยมีคนเชิด แต่แสดงออกทางใบหน้าไม่ได้ และเนื้อเรื่องบางตอนจำกัดท่าทางของหุ่น เช่น ฉากการเหาะ ฉากทะเล สิ่งเหล่านี้แก้ไขได้ด้วยการเลือกชนิดหุ่น ให้เหมาะสมกับการใช้งาน

และเขียนบท กลวิธีบางอย่างที่ใช้ในการแสดงหุ่นได้แก่ ให้หุ่นพูดคุยกับผู้ชม ถามผู้ชมหรือขอความเห็นว่าจะทำอย่างไรต่อไป ให้ร่วมกันร้องเพลงในขณะที่หุ่นเต้นรำ ไม่ควรใช้คำพูดซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง

3. การเตรียมเรื่อง ควรเลือกแนวเรื่องที่สนองความต้องการของเด็กแต่ละวัยอย่างเหมาะสม เรื่องที่คิดขึ้นเองหรือดัดแปลงจากเรื่องเดิม เช่น นิทาน ตำนาน ควรมีความยาวพอสมควร เหมาะสมกับชั่วโมงเรียน ถ้าครูต้องแสดงเพียงคนเดียว พยายามเลือกเรื่องที่มีตัวละคร 2 - 3 ตัว และไม่มีฉากมาก สะดวกทั้งเวลาเชิดและพากย์ เนื้อหาของเรื่องที่แสดง ควรมีจุดสำคัญของเรื่องเป็นหลัก

4. การเตรียมบทละคร ผู้เตรียมจะต้องทราบว่าตัวละครในเรื่องมีกี่ตัว แต่ละตัวมีบุคลิกและอารมณ์อย่างไร แต่ละฉากมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง การแสดงในเวลาจำกัดควรเป็นเรื่องง่าย ๆ ข้อควรระวังอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในการเขียนคำพูดลงในบทละครไม่ควรเป็นการย่นย่อสอนจนเกินไป ถ้าต้องการสอนควรพยายามหาเรื่องที่มีคตินั้น ๆ แทรกอยู่ดีกว่า

5. การซ้อมและการแสดง การซ้อมก่อนการแสดงจริงหลาย ๆ ครั้ง จะช่วยเพิ่มความมั่นใจในเวลาแสดง ขณะซ้อมการแสดงไม่เพียงแต่จะพูดตามบทเท่านั้น แต่ควรแสดงท่าทางเชิดหุ่นให้เหมือนเวลาเล่นจริง การหาคนอื่น ๆ เป็นผู้ช่วยวิจารณ์แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขณะซ้อมการแสดง จะช่วยให้ผลงานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (จาตุรงค์ อาจารย์ 2522 : 7 - 12)

ประโยชน์ของการแสดงหุ่น

การแสดงหุ่นมีประโยชน์หลายประการ สาโรจน์ แห่งยัง ได้สรุปผลดีของการแสดงหุ่นต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ละครหุ่นสามารถเลียนแบบของจริงได้
2. ทำให้ผู้เรียนสนใจ และชักจูงให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมในการเรียน และเกิดความสนุกสนาน
3. ทำให้ผู้เรียนได้แสดงออก และมีส่วนกระทำด้วยตนเอง

4. ทำให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม
5. เป็นการรวบรวมเอาหลาย ๆ วิชามาไว้ด้วยกัน เช่น ศิลป ภาษา วรรณคดี ประวัติศาสตร์ และสังคมศึกษา ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ต่าง ๆ
6. สามารถประพันธ์ได้ด้วยตนเอง หรือนำวัสดุที่เหลือใช้มาดัดแปลง ให้เกิดประโยชน์ (สารานุกรม แห่งยง 2524 : 20)

2. การเล่าเรื่องหนังสือ (Book Talk)

การเล่าเรื่องหนังสือ เป็นวิธีการส่งเสริมการอ่านหนังสืออีกวิธีหนึ่งที่บรรณารักษ์สามารถจัดขึ้นภายในห้องสมุดได้ การเล่าเรื่องหนังสือ เป็นการนำหนังสือมาพูดให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ โดยเลือกจุดเด่น ๆ ของหนังสือมาเล่า พร้อมทั้งแสดงรูปเล่มของหนังสือ เพื่อกระตุ้นความสนใจผู้ฟังให้ไปอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

กุลรัสมิ ภูมิมาศ และดวงเนตร เบี้ยวไข่มุข กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเล่าเรื่องหนังสือว่า

1. เพื่อแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ และนำอ่านแก่ผู้เข้าไปใช้บริการ
2. เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นแก่ผู้เข้าไปใช้บริการ
3. เพื่อให้รู้จักหนังสือประเภทต่าง ๆ และรู้จักนักเขียนที่มีชื่อเสียง (กุลรัสมิ ภูมิมาศ และดวงเนตร เบี้ยวไข่มุข 2521 : 48)

การเล่าเรื่องหนังสือ สามารถทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละวิธีมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน คือ เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังอยากอ่านหนังสือ โบคาร์ต (Bodart. 1979 : 275) ได้แบ่งวิธีการเล่าเรื่องหนังสือออกเป็น 3 วิธี คือ

1. เล่าเรื่องหนังสือที่น่าสนใจพร้อมใบหุ้มปก วิธีนี้หนังสือทุกเล่มอาจไม่มีความสัมพันธ์กันเลย แต่ถ้าวัดเล่าสามารถแนะนำให้ผู้ฟังทราบว่า หนังสือเล่มใดเหมาะสมกับความสนใจ และความต้องการของตน เพื่อจะได้นำความคิดที่ได้จากการฟังไปใช้ในการเลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง

2. เลือกหนังสือที่มีเนื้อหาประเภทเดียวกัน แต่จะกล่าวถึงรายละเอียดของหนังสือแต่ละเล่มที่ต่างกันออกไป วิธีการนี้อาจแนะนำหนังสือได้ครั้งละ 2 - 3 เล่ม

ไปจนถึง 10 เล่ม

3. การเล่าเรื่องหนังสือในขณะที่มีเวลาน้อย โดยการพูดถึงหนังสือเล่มหนึ่งอย่างละเอียด แล้วพูดถึงหนังสือเล่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างสั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นหนังสือในสาขาวิชาเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันได้

โบคาร์ต (Bodart. 1980 : 4) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเล่าเรื่องหนังสือไว้ว่า ควรเลือกตอนที่น่าตื่นเต้น น่าสนใจของเรื่องมาเล่า และได้ให้ข้อควรระวังไว้ 2 ประการ คือ

1. ไม่เล่าเรื่องหนังสือที่ผู้เล่าไม่เคยอ่าน
2. ไม่เล่าเรื่องหนังสือจนถึงตอนจบของเรื่อง

การเล่าเรื่องหนังสือสามารถใช้ได้กับหนังสือทุกสาขาวิชา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของหนังสือ เนื้อหาของหนังสือ ระดับของนักเรียน วิชาที่นักเรียนเรียน ซึ่งบรรณารักษ์ต้องพิจารณาให้เหมาะสมสัมพันธ์กัน ทว่า พันธุ์เมฆา ได้เสนอแนะวิธีการเตรียมตัวเล่าเรื่องหนังสือ ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาคัดเลือกหนังสือใหม่ หรือหนังสือเก่าบางเรื่องที่เนื้อเรื่องยังน่าสนใจ แต่เล็ก ๆ อาจไม่ทราบว่าหนังสือเหล่านั้นมีคุณค่า นำมาแยกตามระดับความสามารถในการอ่านและความสนใจ เช่น หนังสือสำหรับเด็กประถม แล้วบรรณารักษ์หรือครูผู้นั้นจะต้องอ่านหนังสือเหล่านั้นให้เข้าใจทั้งหมด

2. ควรเลือกจุดเด่นของเนื้อเรื่องบางตอนไว้ เพื่อเตรียมเล่าเน้นเป็นพิเศษ เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังสนใจ อย่าเล่าเรื่องในหนังสือนั้นทั้งหมด ควรเล่าพอให้เข้าใจคร่าว ๆ แล้วเลือกเอาจุดที่น่าสนใจมาเล่า ซึ่งอาจเป็นตอนที่โศกเศร้า ตอนที่ตลก ตอนที่ลึกลับ ตอนที่ตื่นเต้น เมื่อเลือกได้แล้วควรจับบันทึกกันสั้นไว้ในกระดาน และเรียบไว้กับตัวหนังสือแต่ละเล่ม

3. ปีกทุกคนเสียวก่อนที่จะไปพูดจริง เพื่อจับเวลา และเพื่อประเมินผลตนเองว่า พูดได้ครบตามเนื้อหาที่เตรียมไว้หรือไม่

4. นำหนังสือไปพูดแนะนำกับนักเรียนจริง ๆ หลังจากการพูดแนะนำกับกลุ่มนักเรียนกลุ่มแรกแล้ว ควรประเมินผลว่าการพูดแนะนำครั้งนั้น นักเรียนมีปฏิกิริยาอย่างไร แสดงความสนใจหรือไม่ กระทั่งหรือวันที่จะมาติดตามอ่านหนังสือเล่มนั้นมาน้อยเพียงไร ถ้ายังคิดว่ามีข้อบกพร่องก็ควรบันทึกไว้เพื่อหาวิธีแก้ไขสำหรับการเล่าเรื่องหนังสือเล่มนั้นในครั้งต่อไป

5. ควรทำแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลการเล่าเรื่องหนังสือแต่ละเล่มไว้ในกระดาษ โดยคั่นหน้าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ หรืออาจใส่ข้อมูลทางบรรณานุกรมทั้งหมด ก็ได้ และข้อมูลเกี่ยวกับ วัน เวลา ครั้งที่ ได้พูดเรื่องหนังสือไปแล้วกับกลุ่มใด ชั้นใด คำนหลัง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องย่อของหนังสือ จุดที่น่าสนใจจะพูดซ้ำหรือยกมาประกอบเป็นพิเศษอยู่หน้า ใด (พวา พันธุ์เมฆา 2528 : 182 - 183)

เทคนิคการเล่าเรื่องหนังสือ

รสา วงศ์ยังอยู่ ได้เสนอเทคนิคที่จะทำให้การเล่าเรื่องหนังสือน่าสนใจยิ่งขึ้น คือ

1. ทำที่การปรับตัว มีความพร้อมที่จะสื่อสารกับผู้ฟัง คือ เตรียมกายเตรียมใจ เตรียมเรื่องไว้เรียบร้อยแล้ว มีความคล่องแคล่ว สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศทั่ว ๆ ไปได้ วางตัวยิ้มแย้มแจ่มใส

2. ขึ้นอารมณ์บทดี อาจนำเรื่องที่ผู้ฟังรู้เรื่องดีหรือสนใจ หรือเหตุการณ์ปัจจุบันให้เชื่อมโยงกับเรื่องได้

3. เสียง ต้องเล่าให้ชัดเจน น่าฟัง คึงพอให้ได้ยินทั่วกัน อัตราการพูด พอเหมาะ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป เวลาพูดต้องให้เป็นเสียงเล่าไม่ใช่เสียงอ่าน มีการ เน้นเสียง ทอดเสียง ย้ำ และเว้นจังหวะบ้าง การออกเสียงตัว ร ล คำควบ คำกล้ำ ต้องออกเสียงให้ถูกอักขรวิธี และไม่กล่าวคำ เออ.....อ้า.....บอย ๆ

4. อากัปกิริยา ผู้เล่าใช้สายตามองผู้ฟังให้ทั่วตลอดเวลา ควบคุมการ เคลื่อนไหวของมือ แขน ศีรษะ และการเคลื่อนไหวอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับเรื่องที่เล่า

5. แสดง ให้ผู้ฟังเห็นรูปเล่มของหนังสือ แนะนำหนังสือตามบรรณานุกรม ของหนังสือเล่มนั้น ถ้ามีคุณภาพของผู้แต่ง ลายมือของผู้เขียน ก็แสดงให้เห็นด้วย ถ้าเป็น นามปากกาให้บอกชื่อจริงด้วย

6. เล่าเรื่อง ตามที่บันทึกไว้ตามลำดับ อ่านหรือเน้นตอนที่ค้นไว้ อย่าให้ สับสนวุ่นวายไปมา เล่าซ้ำ หรือเล่าตอนใดตอนหนึ่งยาวเกินไป เล่าให้คล่องไม่ติดขัด ใช้ ถ้อยคำไม่คลุมเครือ กะทัดรัด ชัดเจน

7. ความคิด เนื้อหาสาระ มีจุดหมายที่แน่นอน เนื้อหาถูกต้องตามข้อเท็จจริง แบ่งตอนให้เหมาะสมกับเวลา เชื่อมโยงความคิด ลำดับความได้เหมาะสม ไม่ให้เนื้อความขาดตอน

8. การเล่าไม่ต้องจบเรื่อง เมื่อเล่าถึงตอนสำคัญให้ขมวดเรื่อง หรือสร้างปมให้ผู้อ่านเกิดความสนใจอยากทราบเรื่อง แล้วเชิญชวนให้ไปอ่านเรื่องนั้นเองต่อไป (รสา วงศ์ยังอยู่ 2529 : 397)

ปัญหาในการเล่าเรื่องหนังสือ

การเล่าเรื่องหนังสือ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้การพูดเป็นหลัก จึงอาจมีปัญหในการเล่าเรื่องหนังสือไว้ดังนี้ (วาณี รูปวงศ์ศานติ 2521 : 43 - 44)

1. วิธีการถ่ายทอด ถ้าผู้พูด พูดไม่คล่องแคล่ว พูดตะกุกตะกัก มีอาการประหม่า ผู้ฟังจะไม่ศรัทธา ผู้พูดควรหาความรู้เพิ่มเติมในเนื้อเรื่องที่พูด ลองฝึกหัดพูดโดยวิธีการบันทึกเสียงไว้

2. การโยงเรื่องให้สัมพันธ์กัน เมื่อเริ่มพูดจะนำเข้าสู่เรื่อง ควรเตรียมเรื่องที่สัมพันธ์กัน จะช่วยให้เนื้อความไม่ขาดตอน บางคนพูดแล้วไม่สามารถจบเรื่องได้ การฝึกล่วงหน้าจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมั่นใจได้

3. การวางท่าทางให้สอดคล้องกับเรื่องที่เล่า เช่น เล่าเรื่องตื่นเต้น แต่ผู้เล่ามีกิริยาท่าทางไม่ตื่นเต้น เรื่องที่เล่าก็หมดสนุก ผู้ฟังอาจรำคาญ นอกจากกิริยาที่เคยชินบางอย่างต้องระวัง เช่น แคะจมูก เสยผม กัดเล็บ จะทำให้เสียบุคลิกและดูผู้ฟังรำคาญ

4. วัสดุที่นำมาประกอบเล่า ควรให้เหมาะสม นอกจากหนังสือที่นำมาเล่าแล้ว ถ้าเนื้อหาหนังสือสามารถหาวัสดุช่วยประกอบได้ เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพพจน์ก็ควรหามาแต่ต้องไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป และไม่ควรเน้นจนหนังสือที่เป็นจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมหมกความหมายไป

5. ผู้เล่าบางคนใช้วิธีท่องจำ ทำให้การพูดขาดชีวิตชีวา จึงหะการพูด

ไม่รวมเรียบ ไม่เป็นธรรมชาติ ผู้ฟังเกิดอาการง่วง และไม่สนใจ การเล่าเรื่องหนังสือ
ที่ดีควรผูกจากความเข้าใจ ความรู้สึกท่าทางคล้อยไปตามเนื้อเรื่อง และเป็นธรรมชาติ

3. การเล่นเกม (Games)

เกม เป็นกิจกรรมการเล่นอย่างหนึ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิด
ความสนุกสนานพึงพอใจ (กรมพลศึกษา 2525 : 1) นอกจากนี้การเล่นเกมนั้นยังมีบทบาท
ต่อการพัฒนาทั้ง 4 ด้านของคน คือ พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
(ผะอบ โปษะกฤษณะ 2522 : 1)

เกมประกอบการอ่าน เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จะช่วยให้เด็กเกิด
ความกระตือรือร้น ส่งเสริมความสนใจในการอ่านหนังสือ รู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้
นี้ยังเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พร้อมทั้งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก ๆ
ด้วย (จินดา จำเวิญ 2530 : 45) เกมประกอบการอ่าน ควรจะได้ดัดแปลงให้เหมาะสม
กับความสามารถและความสนใจของเด็ก ความสนุกของเกมควรมุ่งเกี่ยวกับการอ่าน มิใช่มุ่ง
ให้สนุกเฉพาะการเล่น ครูอาจสร้างเกมขึ้นมา หรือเลือกใช้เกมให้ตรงกับความต้องการ และ
ความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม (กรมสามัญศึกษา 2514 : 16)

วัตถุประสงค์ของการเล่นเกมประกอบการอ่าน

1. เป็นการส่งเสริมวิธีการของห้องสมุด
2. เป็นการจูงใจให้นักเรียนใช้ห้องสมุดมากขึ้น สนใจการอ่านซึ่งจะนำไปสู่
นิสัยรักการอ่านหนังสือ และรู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา และหาความเพลิดเพลินจากการอ่าน
3. เป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (จินดา จำเวิญ
2530 : 45)

นอกจากนี้ จินดา จำเวิญ ได้อธิบายเพิ่มเติมถึง การเล่นเกมประกอบการอ่านว่า
สามารถนำไปเกี่ยวข้องกับวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรได้ เช่น คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์
วิทยาศาสตร์ ภาษา ศิลปะ และการพัฒนาทางด้านร่างกายและสติปัญญา ขึ้นอยู่กับว่าบรรณารักษ์
หรือครูจะนำไปใช้ประกอบการส่งเสริมการอ่านให้สอดคล้องกับวิชาใด หรือนำไปใช้ประกอบ

กิจกรรมใด เช่น การเล่านิทาน การแสดงหุ่น การเล่าเรื่องจากหนังสือในแต่ละครั้ง โดยที่บรรณารักษ์หรือครูอาจจะศึกษารูปแบบและวิธีการจากหนังสืออ่านสำหรับเด็ก นิตยสาร วารสารสำหรับเด็ก คู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับห้องสมุดโรงเรียน ตลอดจนหนังสือหรือวารสารภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ (จินดา จำเริญ 2530 : 45 - 46)

ส่วนวิธีการสอนเกมในแต่ละครั้ง ควรดำเนินการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดชั้นเรียน ต้องรู้ว่าเกมนั้นเล่นได้กี่คน ควรจะจัดผู้เล่นแบบใดจึงจะได้ผล เช่น จัดเป็นกลุ่ม จัดเป็นแถว ทั้งนี้ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อย รวดเร็ว เพื่อให้ไม่ให้เสียเวลา

2. การอธิบายวิธีการเล่น ต้องอธิบายวิธีการเล่นเกมด้วยคำพูดที่ชัดเจน ไม่เร็วหรือช้าจนเกินไป การอธิบายต้องให้ทุกคนเห็นหน้าและได้ยินโดยทั่วถึงกัน

3. การสาธิตการเล่น เกมบางประเภทเมื่ออธิบายถึงการ玩了แล้ว ผู้เล่าอาจไม่เข้าใจ จะต้องทำการสาธิตให้ทุกคนได้เห็นได้เข้าใจ โดยการทำซ้ำ ๆ ประกอบการอธิบาย

4. การปฏิบัติ เมื่อเข้าใจถึงวิธีการ玩了แล้ว จึงให้เล่นเกมตามที่อธิบายและสาธิตไปแล้ว ควรกำหนดเวลาเล่นเกมพอสมควร ไม่น้อยหรือนานเกินไป จนทำให้เบื่อหน่าย

5. การติดตามผล การเล่นเกมแต่ละครั้งควรมีการกำหนดความมุ่งหมายไว้ และมีการเล่นตรงกับ ความมุ่งหมายของ เกมหรือไม่

4. การทายปัญหาจากหนังสือ (Book Quiz)

การทายปัญหาจากหนังสือ จัดเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กสนใจการอ่านและการค้นคว้า การทายปัญหานอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังเป็นเครื่องฝึกไหวพริบสติปัญญาและเจริญชวนให้เด็กเข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กระดับชั้นประถมศึกษาเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันด้วย

วัตถุประสงค์ของการทายปัญหาจากหนังสือ

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2. เพื่อส่งเสริมให้เป็นนักอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้มีความรู้
อย่างกว้างขวางในสาขาวิชาต่าง ๆ และความรู้ทั่วไป
3. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักใช้ประโยชน์จากวัสดุห้องสมุดประเภทต่าง ๆ
ที่มีอยู่
4. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด (กุลรสัม ภูมิมาศ และดวง เนตร
เปี่ยมไข่มุข 2521 : 53)

วิธีการจัดกิจกรรมหาปัญหาจากหนังสือ

จินดา จำเริญ กล่าวถึงวิธีการจัดกิจกรรมหาปัญหาจากหนังสือว่า
จัดได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. จัดเป็นกิจกรรมประจำห้องสมุด ห้องสมุดอาจจะจัดเดือนละ 1 ครั้ง
ในการตั้งปัญหาควรจะแนะนำแหล่งที่ใช้ค้นคว้าหาคำตอบไว้ด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริม
การใช้หนังสือประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด ประเภทของปัญหาอาจแบ่งเป็น

- 1.1 ความรู้ทั่วไปหรือความรู้รอบตัว
- 1.2 ความรู้เฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่ง
- 1.3 ปัญหาเขาวน

ปัญหาของห้องสมุดแต่ละครั้ง ควรมีประมาณ 5 - 10 ข้อ โดยติดป้าย
ประกาศของห้องสมุด กำหนดวันส่งคำตอบ วิธีการตอบ และกำหนดวันตัดสินให้ชัดเจน
เมื่อถึงกำหนดก็ประกาศรายชื่อผู้ได้รับรางวัล

2. จัดกิจกรรมบนเวทีในโอกาสต่าง ๆ ห้องสมุดอาจจัดกิจกรรมเป็น
ปัญหาในวันสำคัญต่าง ๆ โดยอาจจะให้ผู้ตอบปัญหาขึ้นแข่งขันบนเวทีเป็นรายบุคคล หรือ
กลุ่มตามระดับชั้น ลักษณะปัญหาอาจแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังวิธีการตามข้อ 1 โดยแยก
ปัญหาไว้เป็นชุดพร้อมทั้งคำเฉลยที่ถูกต้อง และมีหลักฐานค้นคว้าอ้างอิงได้ ลำดับการเลือก
ปัญหาแต่ละประเภทอาจใช้วิธีหยิบรายชื่อประเภทของปัญหา คำเนินการถามตอบโดยให้ผู้ตอบ
ปัญหาเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบตามเวลาที่กำหนดให้ เมื่อหมดเวลาก็จะเก็บคำตอบและ

เฉลยทันทีที่ผู้ตอบถูกจะได้คะแนน และเมื่อรวมคะแนนจากปัญหาทุกประเภทที่กำหนดไว้แล้ว ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะเลิศ (จินดา จำเริญ 2530 : 42 - 43)

การเตรียมการทายปัญหาจากหนังสือ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และชาคาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ ได้เล่าถึงการเตรียมการทายปัญหาจากหนังสือพอสรุปได้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 43 และ ชาคาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ 2520 : 43)

1. การตั้งปัญหา บรรณาธิการต้องรู้ระดับการศึกษาและความสนใจของผู้ใช้ห้องสมุด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตั้งปัญหา ไม่ควรตั้งปัญหาที่ยากและลึกซึ้งจนเกินไป เพราะธรรมชาติของมนุษย์เมื่อลงมือกระทำการใดแล้ว ย่อมหวังผลตอบแทนที่เข้าข้างตนเองบ้าง ถ้าไม่ได้รับผลตอบแทน ความสนใจในการกระทำสิ่งนั้น ๆ จะลดน้อยลง จนในที่สุดจะเลิกสนใจในกิจกรรมที่จัดขึ้นก็จะล้มเหลว

2. กำหนดวัน เวลา สถานที่ และประกาศให้ทราบล่วงหน้า

3. แจ้งให้ทราบถึงประเภทของหนังสือ หรือหนังสือที่จะให้ถามพร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการทายปัญหานั้น ๆ ให้ชัดเจน

4. เตรียมหาวิธีที่จะให้ผู้ตอบมีโอกาสตอบได้ทั่วถึงและสนุกสนาน ซึ่งอาจทำได้ดังนี้

4.1 บรรณาธิการถามปัญหาให้ผู้ฟังที่ตอบได้ ยกมือ ตอบปากเปล่า

4.2 เขียนลงบนกระดาน ม้วนปัญหาใส่กล่อง ให้ผู้ตอบการตอบหยิบปัญหาเอง แล้วตอบปากเปล่า

4.3 แบ่งผู้ตอบเป็นกลุ่ม ไม่ควรเกิน 4 กลุ่ม และกลุ่มละไม่เกิน 3 คน ให้ช่วยคิดหาคำตอบ ซึ่งมีวิธีการถามหลายวิธี เช่น

4.3.1 ทุกกลุ่มตอบปัญหาเหมือนกัน โดยการเขียนคำตอบในกระดาษ

4.3.2 เลือกปัญหาแต่ละกลุ่มแล้วตอบทันที ปัญหาจะไม่เหมือนกัน

5. เตรียมหารางวัลสำหรับผู้ตอบชนะ รางวัลต่าง ๆ อาจเป็นหนังสือที่ห้องสมุด หรือได้รับอภินันทนาการจากสำนักพิมพ์ หรือร้านหนังสือที่เคยติดต่อกันอยู่ได้

6. ระยะเวลาไม่ควรเกินครั้งละ 1 ชั่วโมง หรือถ้าจัดเป็นภาคเรียนอาจหายปัญหาหลาย ๆ ครั้ง แล้วรวมคะแนนปลายภาคเรียนก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีผลต่อการอ่านมีงานวิจัยของอานามบา (Anamba. 1979 : 64 - 71) ศึกษาวิจัยส่งเสริมการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กวัยเรียน โดยการนำเอาลักษณะเด่นของหนังสือในร้านต่าง ๆ มาเล่าให้เด็กในวัยดังกล่าวฟัง ผลปรากฏว่าเด็กมีความสนใจในการอ่านหนังสือ และความกระตือรือร้นในการอ่านมากขึ้น ต่อมางานวิจัยของ แบรเคอร์ (Braeder. 1984 : 211 - 215) ศึกษาถึงผลของการเล่าเรื่องหนังสือภายในโรงเรียนมัธยมจอห์น โอลิเวอร์ ในเมืองแวนคูเวอร์ โดยจัดให้มีการเล่าเรื่องหนังสือภายในห้องสมุดของโรงเรียน จำนวน 18 ครั้ง ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 440 คนฟัง แล้วจึงให้ตอบแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 เกี่ยวกับที่นักเรียนชอบอ่าน และ ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปฏิกิริยาของนักเรียนต่อการเล่าเรื่องหนังสือ ผลจากการตอบแบบสอบถาม คือ การเล่าเรื่องหนังสือ เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและมีส่วนในการค้นหาหนังสือ ช่วยให้ผู้อ่านรู้จักนักเขียนใหม่ ๆ ตลอดจนผลงานของเขา ช่วยให้ผู้อ่านมีความคุ้นเคยกับบรรณารักษ์มากขึ้น และมีการยืมหนังสือออกไปอ่านนอกห้องสมุดมากขึ้น

นอกจากนี้ในปี 1985 โรแลนด์โก (Rolando. 1985 : 827 - A) ได้เปรียบเทียบวิธีการที่จะทำให้เด็กสนใจในการอ่านหนังสือ โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเมืองมอนทานา วิธีการคือจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กลุ่มละ 1 กิจกรรม คือ การเล่านิทาน การให้เด็กอ่านหนังสือเอง

และการฉายสไลด์ประกอบเสียง เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ โดยหนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เป็นหนังสือชื่อเดียวกันคือ "The Wild Swans" เมื่อจัดกิจกรรมเสร็จจะมีการทดสอบว่า กลุ่มใดจะสนใจและจำเรื่องราวของหนังสือได้มากที่สุด ผลปรากฏว่าการให้เด็กอ่านหนังสือเอง และการฉายสไลด์ประกอบเสียง เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ จะก่อให้เกิดความสนใจและจำเรื่องได้มากกว่าการเล่านิทาน

ส่วนการวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่มีผลต่อการยืมหนังสือมีการวิจัยของ โกลฮอร์ (Goldhor. 1972 : 371 - 386) ได้จัดนิทรรศการหนังสือขึ้นที่ห้องสมุดประชาชน เมืองแคมเปญ์และเมือง เออร์บานาซึ่งเป็นห้องสมุดประชาชนชนากลางและมีจำนวนหนังสือใกล้เคียงกัน โกลฮอร์ ได้เลือกหนังสือจำนวน 110 ชื่อเรื่องที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันจากห้องสมุดทั้ง 2 แห่ง และเก็บสถิติการยืมหนังสือเป็นเวลา 6 เดือน จากนั้นจึงนำหนังสือในห้องสมุดประชาชนเมืองแคมเปญ์ มาจัดนิทรรศการไว้ที่บริเวณใกล้เคียง ๆ ทางเข้าส่วนหนังสือในห้องสมุดเออร์บานายังคงอยู่บนชั้นตามเดิม จากนั้นจึงเก็บสถิติจากห้องสมุดทั้ง 2 แห่งต่ออีกเป็นเวลา 6 เดือน ผลปรากฏว่า ในระยะ 6 เดือนหลังที่ห้องสมุดประชาชนเมืองแคมเปญ์ การยืมหนังสือเพิ่มมากขึ้น ส่วนในห้องสมุดเออร์บานา การยืมหนังสือในช่วง 6 เดือนแรก และ 6 เดือนหลังไม่แตกต่างกัน

ต่อมา มิงานวิจัยของ โกลเดน (Golden. 1983 : 1614 - A) โดยทดลองในห้องสมุดประชาชนในรัฐอิลลินอยส์ 7 แห่ง เป็นเวลา 3 เดือน ห้องสมุด 3 แห่งแรก มีการแนะนำหนังสือพร้อมบรรณนิทัศน์ ห้องสมุดอีก 3 แห่ง ได้รับความช่วยเหลือหนังสืออย่างเดีย ส่วนอีก 1 แห่ง ไม่ได้รับสิ่งใดเลยเมื่อสิ้นสุดการทดลองได้มีการเก็บสถิติการยืมหนังสือ ปรากฏว่าห้องสมุดที่ได้รับการแนะนำหนังสือพร้อมบรรณนิทัศน์กับห้องสมุดที่ได้รับเฉพาะรายชื่อจะมีสถิติการยืมหนังสือสูงขึ้น ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างในการยืมหนังสือของห้องสมุดที่ได้รับการแนะนำพร้อมบรรณนิทัศน์ กับห้องสมุดที่ได้รับเฉพาะรายชื่อหนังสือ ผลการยืมหนังสือไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทยนั้น ยุพา แสงทอง ได้ทดลองกับคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ วิธีการคือ ให้การแนะแนวการอ่านแบบต่าง ๆ กับกลุ่มทดลอง เมื่อครบกำหนดเวลา ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามวัดเจตคติในการอ่าน และพฤติกรรมการอ่าน ผลการทดลองปรากฏว่า คนงานที่เข้ารับการแนะแนวการอ่านจะมีเจตคติในการอ่าน และพฤติกรรมการอ่านสูงกว่าคนงานที่ไม่ได้รับการแนะแนวการอ่าน เมื่อเก็บสถิติการเปรียบเทียบว่า กลุ่มทดลองยืมหนังสือสารคดีเพิ่มมากขึ้น (ยุพา แสงทอง 2527 : 68 - 72)

การวิจัยในทำนองนี้ ในระดับโรงเรียนมีผู้ศึกษาไว้ 2 คน คือ สมใจ พุทธเบญจพจน์ และสมจิตร์ เฉลิมสุวิวัฒนาการ ผลการศึกษามีดังนี้ สมใจ พุทธเบญจพจน์ ได้ทำการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครสวรรค์ จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน โดยจัดกิจกรรม 4 ประเภท คือ การเล่าเรื่องหนังสือ การสนทนาเรื่องการอ่านและประโยชน์ของการอ่าน การแสดงหนังสือที่น่าสนใจของห้องสมุด และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เพื่อวัดความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักเรียน ผลการจัดกิจกรรมปรากฏว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีความสนใจในการอ่าน และการเข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น (สมใจ พุทธเบญจพจน์ 2528 : 50) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจิตร์ เฉลิมสุวิวัฒนาการ ที่ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 30 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน ที่ได้รับและไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่าน โดยห้องสมุดจัดขึ้น 4 ประเภท คือ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การจัดนิทรรศการหนังสือพร้อมบรรณนิทัศน์ และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่านมีความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่าน (สมจิตร์ เฉลิมสุวิวัฒนาการ 2530 : 91)

ส่วนการวิจัยที่มีผลต่อการยืมหนังสือ มีงานวิจัยของ มัลลิกา เอี่ยมละออ ศึกษากการเล่านิทานว่า มีผลต่อการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนอนุบาลสามเสน หรือไม่ โดยเล่านิทานให้กับกลุ่มทดลองฟัง 2 ครั้ง ๆ ละ 10 เล่ม เป็นเวลา 30 นาที โดยทิ้งช่วงเวลาในการเล่าแต่ละครั้งห่างกัน 15 วัน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการเล่าเรื่องจากหนังสือ มีอัตราการยืมหนังสือสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด (มัลลิกา เอี่ยมละออ 2526 : ง - จ)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ทั้ง 4 ห้องเรียน จำนวน 157 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เลือกมาจากกลุ่มประชากร โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ใช้แบบทดสอบวัดนิสัยรักการอ่านทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 4 ห้องเรียน จำนวน 157 คน
2. ตรวจและให้คะแนนนักเรียนแต่ละคน
3. เรียงลำดับคะแนนของนักเรียนแต่ละห้องจากน้อยไปหามาก
4. คำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย 20 อันดับต่ำสุด ของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านต่ำ ในแต่ละห้องเรียน แล้วเลือกห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด และรอลงมาจำนวน 2 ห้องเรียน
5. ห้องเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน ที่คัดเลือกมาได้นั้น นำมาจับฉลากอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

5.1 กลุ่มทดลองจำนวน 20 คน เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

5.2 กลุ่มทดลองจำนวน 20 คน ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยที่เรียกว่า Nonrandomized control-group pretest-posttest design

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T_1E	X	T_2E
C	T_1C	-	T_2C

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

(ชูศรี วงศ์รัตนะ 2528 : 93)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมีดังนี้

1. แบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน

การสร้างแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน เพื่อใช้ทดลองสอบก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยสร้างเป็นแบบสขยถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือการวัดทัศนคติ และบุคลิกภาพ (เจ็คส์กี โฆวาสินธุ์ 2520 : 38 - 70) เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ ลักษณะที่ทัศนคติและวิธีหาคุณภาพ (สุภาพ วาดเขียน 2525 : 34 - 35, 39 - 68) หลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (วิเชียร เกตุสิงห์ 2523 : 81 - 107, 134 - 153)

1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่านที่มีผู้ทำไว้ตลอดจนการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบในการพิจารณาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเรื่องราวที่ต้องการ

1.3 สร้างแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน ให้ครอบคลุมความคิดเห็นและการกระทำต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านหนังสือ โดยในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยมีข้อเลือกดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

1.4 นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญคือ ศาสตราจารย์ ดร.ทองเดือน หันขุนนาวิน แห่งสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง

1.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนวัดวิเศษการ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนักเรียนในโรงเรียนที่ทำการทดลอง จำนวน 35 คน นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน โดยมีหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังนี้

ข้อความที่เป็นนิสัยรักการอ่านในทางบวก

เป็นจริงมากที่สุด	มีค่า 5 คะแนน
เป็นจริงมาก	มีค่า 4 คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	มีค่า 3 คะแนน

เป็นจริงน้อย	มีค่า	2	คะแนน
เป็นจริงน้อยที่สุด	มีค่า	1	คะแนน
ข้อความที่เป็นนิสัยรักการอ่านในทางลบ			
เป็นจริงมากที่สุด	มีค่า	1	คะแนน
เป็นจริงมาก	มีค่า	2	คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
เป็นจริงน้อย	มีค่า	4	คะแนน
เป็นจริงน้อยที่สุด	มีค่า	5	คะแนน

1.6 นำคะแนนจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอ่านจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีข้อที่มีอ่านจำแนกตั้งแต่ 1.75 จำนวน 34 ข้อ แล้วเลือกข้อที่มีอ่านจำแนกสูงที่สุดลงมาให้ได้ 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถาม

1.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้สูตร α -Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน เท่ากับ .86

2. แบบเก็บสถิติการยืมหนังสือ

ผู้วิจัยสร้างแบบเก็บสถิติการยืมหนังสือ จากห้องสมุดของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เป็นรายบุคคลโดยจัดทำเป็นตารางเก็บบันทึกรายวัน จดวัน เดือน ปี ชื่อผู้ยืม และประเภทหนังสือที่ยืมเมื่อสร้างเสร็จแล้ว ไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำมาแก้ไขก่อนปฏิบัติจริง

3. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

- 3.1 ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการ ความต้องการในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- 3.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- 3.3 ปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่าน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อศึกษารายละเอียดดำเนินการ ทดลองการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

3.4 กำหนดหัวข้อและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้ง 8 ครั้ง

3.5 กำหนดหนังสือและวิธีดำเนินการ ในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (ดูรายละเอียดในข้อ 4)

4. หนังสือ

4.1 สํารวจหนังสือ สารคดี และบันเทิงคดี ในห้องสมุดโรงเรียนวัดขางสุทธาราม โดยพิจารณาเฉพาะหนังสือที่เป็นหนังสือใหม่ และหนังสือที่มีผู้นิยมน้อย ได้รายชื่อหนังสือ จำนวน 104 รายชื่อ

4.2 นำหนังสือจากข้อ 4.1 มาคัดเลือกโดยอาศัยหลักเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือสำหรับเด็กและวัยรุ่นของ ราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน 2527 : 1 - 94) การเขียนและการแปลหนังสือสำหรับวัยรุ่น (สมุล รัตตากร 2529 : 17 - 39) และการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก (พรศักดิ์ ทองปาน 2526 : 61 - 70)

4.3 ทํารวบรวมหนังสือที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 58 ชื่อเรื่อง ทั้งปรกฏในภาคผนวก ง และให้คณะกรรมการที่ปรึกษา ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของหนังสือมาให้เด็กเรียนอ่าน

4.4 นำหนังสือที่ผ่านขั้นตอนในข้อ 4.3 ไปใช้ในการทดลองต่อไป

การดำเนินการทดลอง

1. ใช้แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน ทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 4 ห้องเรียน จำนวน 157 คน

2. นำคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนแต่ละห้อง มาเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก แล้วคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย 20 อันดับต่ำสุด ของแต่ละห้องเรียน เลือกห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 2 ห้องเรียน และใน 2 ห้องเรียนนี้ นำมาจับฉลาก เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3. เก็บสถิติการยืมหนังสือ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแต่ละคนที่ยืมหนังสือออกจากห้องสมุดลงในแบบเก็บสถิติการยืมหนังสือ โดยจับบันทึกก่อนการให้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เริ่มเก็บสถิติในวันที่ 6 กรกฎาคม 2530 จนถึงวันที่ 17 กรกฎาคม 2530 นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับกลุ่มทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยกำหนด จัดทุกวันพฤหัสบดี เวลา 13.30 - 14.10 น. เป็นเวลานาน 8 สัปดาห์ ที่ห้องสมุดของ โรงเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านครั้งที่ 1 เริ่มต้นในวันพฤหัสบดีที่ 23 กรกฎาคม 2530 และสิ้นสุดการจัดกิจกรรมครั้งที่ 8 ในวันพฤหัสบดีที่ 10 กันยายน 2530 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ครั้งที่	กิจกรรม
1	การแสดงหุ่นโดยใช้เรื่องจากหนังสือ แสดงหุ่นมือประกอบบทพากย์จำนวน 2 เรื่อง คือ เรื่อง เสือกับกบ และ หมูอ้วนจอมขี้หนี่ เมื่อจบการแสดงมีการแนะนำหนังสือที่นำมาใช้ในการทดลอง และหนังสือเล่มอื่น ๆ ที่จัดหามาอีก 8 ชื่อเรื่อง คือ เรื่อง กระต่ายน้อยสีขาว แก่นกลีบใจ ความซนของหนูนา ไคร่เก้ง นกอุกฉลาก ป่าแสนสุข มดดำสำนึกผิด และ หอยทากของลูกเต่า
2	การเล่าเรื่องจากหนังสือ คัดเลือกหนังสือที่น่าสนใจ ให้กลุ่มทดลองฟัง 2 เรื่อง คือ เรื่อง คุกกี้เลี้ยงปลาตู้ และความลับใต้ทะเล พร้อมทั้งแนะนำหนังสืออื่นอีก 7 ชื่อเรื่อง คือ เรื่อง กำนันของสิ่งมีชีวิตในโลก กีฬาโอลิมปิกสัตว์ ความรู้รอบตัวชุดประเทศเพื่อนบ้าน ดวงอาทิตย์และดาวเคราะห์ แม่ชอบฟ้ากว้าง ภูใหม่เอ๋ย และวันสำคัญของไทย
3	การเล่นเกมส์แข่งขันย่อเรื่องจากหนังสือ แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเลือกหนังสือที่ผู้วิจัยเตรียมมาไว้ไปอ่านกลุ่มละ 2 ชื่อเรื่อง เมื่ออ่านจบให้สมาชิกในกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องย่อจากหนังสือ ให้ผู้วิจัยและทุกคนในกลุ่มทดลองฟัง กลุ่มละ 1 ชื่อเรื่อง กลุ่มที่เล่าเรื่องย่อได้ดีที่สุดเป็นผู้นชนะ หนังสือที่ใช้ในกิจกรรม

ครั้งที่	กิจกรรม
	ครั้งนี้คือ กองทองภูเก็ท ความสงสัยของจ้อย ฉันทคือเมลักพีซ เค็กรายตามอกกับช้าง น้ำใจเจ้าปุก พิษของสารกำจักศักรูพีซ ไม้ป่า รหัสปริศนา เราต้องช่วยกัน และแวนใสไปโรงเรียน
4	การทายปัญหาจากหนังสือ ผู้วิจัยนำหนังสือทุกเล่มที่นำมาใช้ในสัปดาห์ที่ 1 - 3 มาให้กลุ่มทดลองชมอีกครั้ง แล้วจึงแจกปัญหาให้นักเรียนในกลุ่มทดลอง ไปค้นคว้าหาคำตอบจากหนังสือทั้งกล่าว ตอนท้ายเป็นการเฉลยคำตอบจากหนังสือ
5	จัดกิจกรรมเหมือนกิจกรรมในครั้งที่ 1 แต่หนังสือที่นำมาแสดงหุ่น คือ สิงฉลากกับหมี่แข็งแรง และลูกม้ากับลูกลา ส่วนหนังสือที่แนะนำในกิจกรรม คือ คนสี่ตา จุกและค้างขวางสงสัย นกกระจอกน้อยเจ้าสำราญ ผักบุ้งกับผักกระเฉด แม่น้ำเจ้าพระยารถขยะคันใหม่ สามเกลอเจอพราวน และเหตุไฉนน้ำจึงท่วม
6	จัดกิจกรรมเหมือนกิจกรรมในครั้งที่ 2 แต่หนังสือที่นำมาเล่าเรื่อง คือ ร. เรือพายไปและว่าวไทย ส่วนหนังสือที่แนะนำในกิจกรรมคือ การเคลื่อนที่และการดำรงชีวิตของสัตว์ในธรรมชาติ ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับประเทศไทย ชีวิตและสุขภาพ ทุกตาชาววังราชบุรีมีโอ่ง เราต้องช่วยกัน และวิทยาศาสตร์รอบตัว
7	จัดกิจกรรมเหมือนกิจกรรมในครั้งที่ 3 แต่หนังสือที่ใช้คือ การคมนาคม กิ้งก่าไปเยี่ยมเพื่อน กุมภีลไม่มีสัน เจ้าชีเรื่อน ฉันทชอบผลไม้ เตาบัวไปเมืองกรุง นกน้ำเบิกสวรรค์ ยาชองคุญยา เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และหมีน้อยกลับใจ
8	จัดกิจกรรมเหมือนกิจกรรมในครั้งที่ 4 แต่หนังสือที่นำมาใช้เป็นหนังสือในกิจกรรมครั้งที่ 5 - 7

5. ในระหว่างการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับกลุ่มทดลองนั้น กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ แต่ผู้วิจัยจะเก็บสถิติการยืมหนังสือของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแต่ละคนไว้เป็นรายวันตลอดการทดลอง

6. เมื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านครบ 8 ครั้งแล้ว ผู้วิจัยจะเก็บสถิติการยืมหนังสือของแต่ละกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไว้เป็นรายวันต่อไปอีกเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยเริ่มเก็บสถิติในวันที่ 14 กันยายน 2530 จนถึงวันที่ 25 กันยายน 2530 นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย

7. เมื่อเก็บสถิติการยืมหนังสือหลังการจัดกิจกรรม 2 สัปดาห์แล้ว นำแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่านทุกเล่มไปทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้งหนึ่ง

8. นำแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่านมาตรวจและให้คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ **t-test Independent Group**

2. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้ **t-test Dependent Group**

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ชุกรี วงศ์รัตน์

2527 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
	ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนนักเรียน

3. การหาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยคำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2527 : 72)

$$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน ความแปรปรวน
	ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	ΣX^2	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนนักเรียน

4. การหาค่าอำนาจจำแนก โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2524 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{N_H} + \frac{s_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	N_H	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	N_L	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

5. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ใช้คำนวณจาก
สูตร α -Coefficient (ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{N}{N - 1} \left\{ 1 - \frac{s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ L แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 N แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของ เครื่องมือทั้งฉบับ

6. การวิเคราะห์หาความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ
ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t -test

Independent Group (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2527 : 180)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}} \quad df = \frac{\left[\frac{s_1^2}{N_1} \right]^2 + \left[\frac{s_2^2}{N_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{s_1^2}{N_1} \right]^2}{N_1 - 1} + \frac{\left[\frac{s_2^2}{N_2} \right]^2}{N_2 - 1}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของนิสัยรักการอ่านหรือการยืมหนังสือ
ในแต่ละกลุ่ม
 s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของนิสัยรักการอ่านหรือการยืม
หนังสือในแต่ละกลุ่ม
 N_1, N_2 แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

7. การวิเคราะห์ความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ ระหว่าง
ก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มเดียวกันโดยใช้ **t-test Dependent Group**
(ชูศรี วงศ์รัตน์ 2527 : 201)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	$\sum D$	แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างนิสัยรักการอ่าน หรือการยืมหนังสือระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างนิสัยรักการอ่าน หรือการยืมหนังสือระหว่างก่อนและหลังการทดลอง แต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนนักเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้
แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1. อายุ
2. เพศ
3. จำนวนพี่น้อง
4. อาชีพของบิดามารดา
5. การทำงานบ้านของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะเสนอผลตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
5. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง
6. การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1. อายุของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มตัวอย่าง		ระดับอายุ			รวม
		10 ปี	11 ปี	12 ปี	
กลุ่มทดลอง	จำนวน	5	12	3	20
	ร้อยละ	25.00	60.00	15.00	100.00
กลุ่มควบคุม	จำนวน	4	9	7	20
	ร้อยละ	20.00	45.00	35.00	100.00
รวม	จำนวน	9	21	10	40
	ร้อยละ	22.50	52.50	25.00	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 11 ปี มากที่สุดคือ ร้อยละ 52.50 รองลงมาคือ อายุ 12 ปี และ 10 ปี ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 25.00 และร้อยละ 22.50 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มทดลองปรากฏว่า มีอายุ 11 ปี มากที่สุดคือร้อยละ 60.00 กลุ่มควบคุมก็มีอายุ 11 ปี มากเช่นกันคือ ร้อยละ 45.00

2. เพศของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

กลุ่มตัวอย่าง		เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
กลุ่มทดลอง	จำนวน	12	8	20
	ร้อยละ	60.00	40.00	100.00
กลุ่มควบคุม	จำนวน	11	9	20
	ร้อยละ	55.00	45.00	100.00
รวม	จำนวน	23	17	40
	ร้อยละ	57.50	42.50	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชายมีร้อยละ 57.50 เพศหญิงมีร้อยละ 42.50

เมื่อจำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าเพศชายของทั้งสองกลุ่ม มีมากกว่าเพศหญิง คือ ร้อยละ 60.00 และ 55.00 ตามลำดับ

3. จำนวนที่นั่งของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนที่นั่ง

กลุ่มตัวอย่าง		จำนวนที่นั่ง				รวม
		1 - 2 คน	3 - 4 คน	5 - 6 คน	7 คนขึ้นไป	
กลุ่มทดลอง	จำนวน	6	11	2	1	20
	ร้อยละ	30.00	55.00	10.00	5.00	100.00
กลุ่มควบคุม	จำนวน	5	10	3	2	20
	ร้อยละ	25.00	50.00	15.00	10.00	100.00
รวม	จำนวน	11	21	5	3	40
	ร้อยละ	27.50	52.50	12.50	7.50	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนที่นั่งอยู่ในระหว่าง 3 - 4 คนมากที่สุดคือ ร้อยละ 52.50 รองลงมาคือ ที่นั่ง 1 - 2 คน ร้อยละ 27.50 และมีที่นั่งมากกว่า 7 คนขึ้นไป น้อยที่สุด ร้อยละ 7.50

เมื่อจำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าทั้งสองกลุ่มมีจำนวนที่นั่ง 3 - 4 คน มากที่สุด คือ ร้อยละ 55.00 และร้อยละ 50.00

4. อาชีพของบิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของบิดาและมารดา

กลุ่มตัวอย่าง			อาชีพ				รวม
			รับราชการ	รับจ้าง	ค้าขาย	อื่น ๆ	
กลุ่มทดลอง	บิดา	จำนวน	4	12	3	1	20
		ร้อยละ	20.00	60.00	15.00	5.00	100.00
	มารดา	จำนวน	2	8	6	4	20
		ร้อยละ	10.00	40.00	30.00	20.00	100.00
กลุ่มควบคุม	บิดา	จำนวน	4	10	6	-	20
		ร้อยละ	20.00	50.00	30.00	-	100.00
	มารดา	จำนวน	-	11	5	4	20
		ร้อยละ	-	55.00	25.00	20.00	100.00
รวม		จำนวน	10	41	20	9	80
		ร้อยละ	12.50	51.25	25.00	11.25	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดาและมารดามีอาชีพรับจ้างมากที่สุด คือ ร้อยละ 51.25 รองลงมาได้แก่ค้าขาย ร้อยละ 25.00 รับราชการ ร้อยละ 12.50 และอาชีพอื่น ๆ คือ บิดาเป็นพระ มารดาเป็นแม่บ้าน มีน้อยที่สุด ร้อยละ 11.25

เมื่อจำแนกตามกลุ่มทดลองพบว่า บิดาและมารดามีอาชีพรับจ้างมากที่สุดคือ ร้อยละ 60.00 และร้อยละ 40.00 ตามลำดับ

ส่วนกลุ่มควบคุม บิดาและมารดามีอาชีพรับจ้างมากเช่นกัน คือ ร้อยละ 50.00 และร้อยละ 55.00 ตามลำดับ

5. การช่วยหรือไม่ช่วยทำงานบ้านของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลับถึงบ้าน ปรากฏผล
ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการทำงานบ้านเมื่อกลับถึงบ้าน

กลุ่มตัวอย่าง		ช่วยทำ งานบ้าน	ไม่ต้องช่วยทำ งานบ้าน	รวม
กลุ่มทดลอง	จำนวน	20	0	20
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
กลุ่มควบคุม	จำนวน	20	0	20
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00
รวม	จำนวน	40	0	40
	ร้อยละ	100.00	0.00	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100.00 เมื่อกลับถึงบ้านต้อง
ช่วยทำงานบ้านที่บ้าน และจากแบบสอบถามมีผู้ตอบว่า งานบ้านที่ต้องทำ ได้แก่ กวาดบ้าน
ถูบ้าน ล้างจาน หุงข้าว เลี้ยงน้อง และชายของ

ตอนที่ 2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ก่อนการทดลองกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้ทดสอบนิสัยรักการอ่านก่อนการทดลอง 2 สัปดาห์ และนำผลการทดสอบระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังเสนอในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	20	93.2	100.37	.381
กลุ่มควบคุม	20	94.3	66.64	

จากตาราง 6 แสดงว่า นิสัยรักการอ่านก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า นิสัยรักการอ่านก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ก่อนการทดลองกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้เก็บสถิติการยืมหนังสือก่อนการทดลอง 2 สัปดาห์ และนำผลการยืมหนังสือระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังนี้ในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	20	1.1	.831	.865
กลุ่มควบคุม	20	1.35	.871	

จากตาราง 7 แสดงว่า การยืมหนังสือก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า การยืมหนังสือก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

หลังการทดลองกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้ทดสอบนิสัยรักการอ่านหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ อีกครั้งหนึ่ง และนำผลการทดสอบระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังเสนอในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	20	101.6	146.357	1.857*
กลุ่มควบคุม	20	95.6	62.252	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า นิสัยรักการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1

4. การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

หลังการทดลองกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้เก็บสถิติการยืมหนังสือหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ และนำผลการยืมหนังสือระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังเสนอในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	20	2.8	1.01	3.536*
กลุ่มควบคุม	20	1.7	.957	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า การยืมหนังสือของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2

5. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ของกลุ่มทดลอง

ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้ทำการทดสอบนิสัยรักการอ่านโดยให้
กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน และเมื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเรียบร้อยแล้ว
ได้ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามชุดเดิมอีกครั้ง และนำคะแนนจากการทดสอบทั้งสองครั้ง
มาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังนี้ในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ของกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	ED	ED^2	t
ก่อนการทดลอง	20	93.2	100.37	158	2924	3.761*
หลังการทดลอง	20	101.6	146.357			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า นิสัยรักการอ่านหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ของกลุ่มทดลองสูงกว่า นิสัยรักการอ่านก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีนิสัยรัก
การอ่านสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3

6. การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง

ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้เก็บสถิติการยืมหนังสือของกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเรียบร้อยแล้ว ได้เก็บสถิติการยืมหนังสือเป็นระยะเวลาเท่ากัน และนำสถิติการยืมหนังสือทั้งสองช่วงเวลา มาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังเสนอในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	20	1.1	.831	34	66	11.576*
หลังการทดลอง	20	2.8	1.01			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า การยืมหนังสือหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่า การยืมหนังสือก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีการยืมหนังสือสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการทดลอง เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งสรุปค่าคัมชี้้นและผลการทดลอง ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก่อนและหลังการทดลอง

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
4. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จะมีการยืมหนังสือสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสูตร α - Coefficient มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

2.2 แบบเก็บสถิติการปืมหนังสือ

2.3 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รวม 8 ครั้ง ประกอบด้วย การแสดงหุ่นโดยใช้เรื่องจากหนังสือ การเล่าเรื่องจากหนังสือ การเล่นเกมแข่งขันเล่าเรื่องย่อจากหนังสือ และการหาปัญหาจากหนังสือ

2.4 หนังสือประเภทต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมการอ่าน ของนักเรียน จำนวน 58 ชื่อเรื่อง

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ใช้แบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน ทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการทดลอง เพื่อหาเด็กที่มีนิสัยรักการอ่านต่ำ จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 20 คน และนำคะแนนที่ได้มาเป็นคะแนนก่อนการทดลอง

3.2 เก็บสถิติการปืมหนังสือ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นเวลานาน 2 สัปดาห์

3.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แก่กลุ่มทดลองด้วยตนเอง ในห้องสมุดของโรงเรียน โดยจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เป็นเวลานาน 8 สัปดาห์ ติดต่อกัน ตามจุดมุ่งหมายและวิธีการที่กำหนดไว้

3.4 เมื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แก่กลุ่มทดลองครบ 8 ครั้งแล้ว จะเก็บสถิติการยืมหนังสือของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ท่อไปเป็นเวลา 2 สัปดาห์

3.5 หลังจากการเก็บสถิติการยืมหนังสือ หลังการทดลองครบ 2 สัปดาห์ ได้นำแบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่านชุดเดิม ไปทดสอบหลังการทดลองกับนักเรียนที่เป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้งหนึ่ง

3.6 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test Independent Group

4.2 เปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test Independent Group

4.3 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test Dependent Group

4.4 เปรียบเทียบการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test Dependent Group

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียน ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียน ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการยืมหนังสือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในด้านอายุ เพศ จำนวนพี่น้อง อาชีพของบิดาและมารดา การช่วยหรือไม่ช่วยทำงานบ้านของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มีข้อมูลคล้ายคลึงกัน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นนี้ ไม่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือ

1. นิสัยรักการอ่าน

การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทำให้นิสัยรักการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 3 ผลการทดลองนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพา แสงทอง สมใจ พุทธเบญจพจน์ และสมจิตร์ เณสิมสุวิวัฒนาการ คือ คนงานที่เข้าร่วมการแนะแนวการอ่าน มีเจตคติใในการอ่านและพฤติกรรมการอ่านสูงกว่าคนงานที่ไม่ได้เข้าร่วมการแนะแนวการอ่าน (ยุพา แสงทอง 2527 : 68 - 72) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ห้องสมุดจักษ์ขึ้น มีความสนใจในการอ่านและการเข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น (สมใจ พุทธเบญจพจน์ 2528 : 50) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่าน มีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่าน (สมจิตร์ เณสิมสุวิวัฒนาการ 2530 : 91)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องและสนับสนุนกับผลการวิจัยในต่างประเทศของ

อานามบา (Anamba. 1979 : 64 - 71) แบรมเคอร์ (Braeder. 1984 : 211 - 215)

และโรแลนด์ (Rolando. 1985 : 827 - A) ซึ่งทดลองกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รูปแบบต่าง ๆ ในห้องสมุดโรงเรียน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความสนใจในการอ่าน มีความกระตือรือร้นในการอ่าน และจำเรื่องราวในหนังสือได้มากขึ้น

จากผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดจัก มีผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

1. ตามหลักจิตวิทยาโดยธรรมชาติผู้ที่อยู่ในวัยนี้ จะมีความอยากรู้อยากเห็น อยู่ในหัว เมื่อมีกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ มากกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น นักเรียนจะเกิดความต้องการในสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น อันจะเป็นผลต่อเนื่องถึงการอ่านต่อไป
2. การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นการแนะนำให้นักเรียนรู้จักหนังสือที่ดีและน่าอ่านเพิ่มมากขึ้น เพราะในห้องสมุดจะมีหนังสืออยู่เป็นจำนวนมาก นักเรียนอาจตัดสินใจไม่ได้ว่าหนังสือเล่มไหนเหมาะกับความต้องการของตนเอง เมื่อมีสิ่งอื่นมากกระตุ้น และเร้าความสนใจ จึงทำให้นักเรียนสามารถเลือกหนังสือที่ตรงกับความต้องการ
3. ในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านบางประเภท เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถของตนเอง ดังนั้นเพื่อจะให้เกิดความมั่นใจในขณะที่ต้องแสดงความสามารถนั้น นักเรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้นเสียก่อน จึงทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจอ่าน และพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน ในที่สุดนักเรียนจะเห็นว่าการอ่านหนังสือไม่ใช่ปัญหาที่น่ากลัวสำหรับตนเอง
4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นวิธีการชักจูงใจให้นักเรียนในห้องสมุดมากขึ้น เมื่อพบเห็นหนังสือต่าง ๆ ก็จะค่อย ๆ เกิดความสนใจในการอ่าน เมื่ออ่านนาน ๆ ก็จะมีนิสัยรักการอ่านต่อไป
5. การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นการสร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้น่าสนใจมากขึ้น นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงอริยาบถอยู่ตลอดเวลา นักเรียน

จะไม่รู้สึกเครียด เครียดท้อฏระเบียบของห้องสมุดที่ว่างไว้ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าห้องสมุดไม่ใช่สถานที่ที่น่าเบื่อเช่นในห้องเรียน เมื่อสภาพแวดล้อมน่าสนใจขึ้น จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในหนังสือ ซึ่งเป็นสิ่งรอบ ๆ ตัวเด็กต่อไป

2. การยืมหนังสือ

การเปรียบเทียบการยืมหนังสือของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการยืมหนังสือของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 และข้อ 4 ผลการทดลองนี้สนับสนุนงานวิจัยของ มัลลิกา เอี่ยมละออ ซึ่งศึกษามาว่า การเล่าเรื่องหนังสือจะมีผลต่อการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรือไม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับทั้งการเล่าเรื่องหนังสือ จะมีการยืมหนังสือสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (มัลลิกา เอี่ยมละออ 2526 : ง - จ) ส่วนงานวิจัยของ บุพา แสงทอง และสมใจ พุฒเบญจพจน์ ที่ได้ติดตามผลการยืมหนังสือในห้องสมุดหลังจากการจัดกิจกรรมพบว่า คนงานที่ได้รับการแนะนำการอ่านจะยืมหนังสือเพิ่มมากขึ้น (บุพา แสงทอง 2527 : 72) และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านก็ยืมหนังสือมากขึ้นเช่นกัน (สมใจ พุฒเบญจพจน์ 2528 : 50)

ส่วนในต่างประเทศมีผลการวิจัยของ โกลธอร์ (Goldhor. 1972 : 371 - 386) และโกลเคน (Golden. 1983 : 1614-A) ได้ศึกษาการยืมหนังสือในห้องสมุดประชาชน หลังการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ปรากฏว่า ห้องสมุดที่มีการจัดกิจกรรมจะมีการยืมหนังสือมากขึ้น

จากผลการทดลองและงานวิจัยที่กล่าวมา แสดงว่าหลังจากที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดจัดขึ้นแล้ว นักเรียนจะยืมหนังสือไปอ่านมากขึ้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดขึ้น เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะหนังสือที่นำมาใช้ในกิจกรรม เมื่อนักเรียนมีความสนใจก็จะมีผลถึงความต้องการที่จะทราบเรื่องราวในหนังสือต่าง ๆ จึงทำให้นักเรียนยืม

หนังสือเหล่านั้นไปอ่านที่บ้าน ทำให้สถิติการยืมหนังสือของนักเรียนสูงขึ้น

2. ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแต่ละครั้ง จะมีเวลาให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่ใช้ในกิจกรรมแต่ละครั้ง เพียงไม่นานก็จะหมดเวลาลง ทำให้นักเรียนบางคนอ่านหนังสือในกิจกรรมแต่ละครั้งยังไม่จบ จึงต้องยืมไปอ่านที่บ้านต่อไป

จะเห็นได้ว่า การจัดการให้นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ทางห้องสมุดจัดขึ้น จะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และการยืมหนังสือเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถ้าจะให้ได้อรรถประโยชน์แล้ว ควรจะได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องกันไปให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวคิดที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และวิจัยดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

1. ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น เช่น การสนับสนุนค่านงบประมาณ การจัดหาหนังสือ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูบรรณารักษ์มีโอกาสทำงานห้องสมุดอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะได้มีเวลาจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
2. ส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ ได้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กับครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะต่อครูบรรณารักษ์

1. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ทั้งภายในห้องสมุด และนอกห้องสมุด
2. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จะจัดขึ้น ควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ ประเภท สลับกันไป และควรคำนึงถึงความสนใจของนักเรียนแต่ละระดับด้วย

3. ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรมีการวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ ที่นักเรียนกำลังเรียนในช่วงเวลานั้น ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูผู้สอนไปด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านประเภทอื่น ๆ เพื่อศึกษาว่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านชนิดใดเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดในการเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ဘဏ္ဍာနုကဏ္ဍ

บรรณานุกรม

- กุดรัมย์ ภูมิมาศ และดวงเนตร เปี้ยวไข่มุก บริการและกิจกรรมของห้องสมุด ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทรเกษม 2521,
64 หน้า
- เกสปี โซติกเสณียร์ หุ่นเชิดมือ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 99 หน้า
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน โครงการห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา
ไทยวัฒนาพานิช 2527, 119 หน้า
- จาทูรงค์ อาจารย์ กิจกรรมละครหุ่น โอเคียนสโตร์ 2522, 73 หน้า
- จินดา จำเริญ "กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก" บรรณารักษศาสตร์ มข. 5 : 29 -
46 สิงหาคม 2530
- จุฑามาศ สุวรรณโครธ "การอ่านเป็น" วารสารสามัญศึกษา 13 : 27 - 30 ธันวาคม
2519
- เจริญผล สุวรรณโชติ "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รากฐานการพัฒนการอ่าน ...จริงหรือ?"
จันทรเกษม 186 : 1 - 2 กันยายน - ตุลาคม 2528
- ชุติมา สัจจามันท์ "มาแข่งขันอ่านหนังสือกันเถอะ" ใน หนังสือเพื่อลูก หน้า 53 - 55
สุวีริยาสาส์น 2529
- ชูศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 370 หน้า
- แบบแผนการทดลองและสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2528, 309 หน้า
- เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 138 หน้า

ณรงค์ ทองปาน การร่างหนังสือสำหรับเด็ก พิมพ์ครั้งที่ 2 กรมการฝึกหัดครู 2526,
173 หน้า

ทวีป อภิสัท "การอ่านออกเขียนได้ จุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต" การศึกษา
นอกโรงเรียน 4 : 53 - 56 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2526

ชาตาศักดิ์ วัชรปรีชาพงษ์ บริการของห้องสมุด ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน 2520, 70 หน้า

_____ หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด 2522,
352 หน้า

ประเทิน มหาพันธ์ หลักการสอนภาษาในชั้นประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 องค์การคำคุณสุภา
2519, 174 หน้า

ผะอับ โปะษะกฤษณะ การละเล่นของเด็กภาคกลาง โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี
2522, 110 หน้า

พลศึกษา, กรม เกมส์ 108 กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ 2525, 120 หน้า

พวาท พันธุ์เมธา ห้องสมุดโรงเรียนทฤษฎีและปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 266 หน้า

มัลลิกา เอี่ยมละออ ผลการเล่าเรื่องหนังสือต่ออัตราการยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสามเสน วิทยานิพนธ์ อ.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 93 หน้า อักสำเนา

แม่มาต ขวจิต "กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน" ใน การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ตุลาคม - ธันวาคม 2528 หน้า 218 - 224 กรมวิชาการ 2529

ยุพา แสงทอง การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการอ่านและพฤติกรรมการอ่านของคนงาน
ในโรงงานอุตสาหกรรม โดยการให้และไม่ให้การแนะแนวการอ่าน วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 143 หน้า อักสำเนา

เย็นใจ เลาวณิช "การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต" วารสารการศึกษาแห่งชาติ
14 : 5 - 13 สิงหาคม - กันยายน 2523

รสา วงศ์ยังอยู่ "การเล่าเรื่องจากหนังสือ" ใน การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตุลาคม - ธันวาคม 2528 หน้า 394 - 401 กรมวิชาการ 2529

"จงสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก" วารสารสามัญศึกษา 14 : 51 - 54
เมษายน 2520

รณจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ดวงกลม 2517, 125 หน้า
อมล รัตนากร การเขียนและการแปลหนังสือสำหรับเด็ก สุวีริยาสาส์น 2529,
198 หน้า

ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 267 หน้า

วาลี ฐานวงศ์คานทิ กิจกรรมห้องสมุด โอเคียนสโตร์ 2521, 114 หน้า

วิชาการ, กรม การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตุลาคม - ธันวาคม 2528
กรมวิชาการ 2529, 508 หน้า

รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย
กรมวิชาการ 2520, 297 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กองวิจัยทางการ
ศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523, 163 หน้า

ศิริกาญจน์ โกสุม "สอนเด็กด้วยหุ่น" วิทยาสาร 30 : 10 - 12 มกราคม 2522

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์
คุรุสภา 2525, 368 หน้า

สไตเจอ์, ราฟ ถนนสู่การอ่าน แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา สุวีริยาสาส์น 2526,
229 หน้า

สมจิตร์ เฉลิมสุวิวัฒนาการ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับและไม่ได้รับบริการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด ปรินิพนธ์

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530, 93 หน้า อักษรสำเนา

สนใจ พุทธเบญจพจน์ การศึกษาลของการส่งเสริมการอ่านที่มีต่อความสนใจในการอ่าน
และการใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 166 หน้า อักษรสำเนา

สมาน แสงมลิ "การประถมศึกษาในปีที่ 200 ของกรุงรัตนโกสินทร์" ประชาศึกษา

33 : 4 - 6 เมษายน 2525

สวัสดิ์ เรื่องพิเศษ "หนังสือสำหรับเด็กไทย" บางแสน 1 : 88 - 93 กันยายน

2518

สามัญศึกษา, กรม เกมประกอบการสอนอ่านขั้นประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา 2514,

109 หน้า

_____ คู่มือการจัดกิจกรรมห้องสมุด กรมสามัญศึกษา 2521, 63 หน้า

สาโรจน์ แท่งยัง "ผลดีของการนำหุ่นมาสอน" วารสารคหเศรษฐศาสตร์ 25 :

20 - 27 มีนาคม 2524

สุชุม เจริญทรัพย์ การส่งเสริมการอ่าน ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี

วิทยาลัยครู 2529, 330 หน้า

สุภาพ วาดเขียน เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ ลักษณะที่ดี ชนิด และวิธีหาคุณภาพ

ไทยวัฒนาพานิช 2525, 68 หน้า

เสรี คุปต์พันธ์ "การเล่นหุ่นเพื่อการศึกษาและพัฒนาเด็ก" ใน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม

การใช้ห้องสมุด หน้า 1 - 8 วิทยาลัยครูพิษณุโลก พิษณุโลก 2526

อรสา กุมาริ ปุกหุด "เด็กกับหนังสือ" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก

หน้า 317 - 325 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2525

อักษร รุ่งมณี การเปรียบเทียบผลเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านแบบ

ปกติและการสอนอ่าน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 182 หน้า อัสส่าเนา

อุทัย ภิรมย์วัน "การอ่านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต" ใน การประชุมทางวิชาการครั้งที่ 2

เรื่อง การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต หน้า 1 - 17 สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย

2530

อุบล บุญชู บริการของห้องสมุด ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศึกษามนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ 2525, 199 หน้า

- Anamba, Nwagobi. "How to Promote Reading Habit in Child," Imo States School Libraries Association Bulletin. 8 : 64 - 71 August, 1979.
- Bodart, Joni. Booktalk. New York, The H.W. Wilson Company, 1980. 243 p.
- _____. "Book Talks : What, Why and How-to," Top of the News. 35 : 273 - 274, Spring, 1979.
- Braeder, Darlene. "Booktalking : a Survey of Student Reaction," Canadian Library Journal. 41 : 211 - 215, August, 1984.
- Golden, Gary Allen. "Motivation to Select Books : A Study of Annotated and Unannotated Booklists in Public Libraries," Dissertation Abstracts International. 44 : 1614-A, December, 1983.
- Goldhor, Herbert. "The Effect of Prime Display Public Library Circulation of Selected Adult Titles," Library Quarterly. 42 : 371 - 386, October, 1972.
- Gross, Elizabeth Henry. Children's Service in Public Libraries : Organization and Administration. Chicago, American Library Association, 1963. 165 p.
- Linda, Lamme. "Are Reading Habits and Abillities Related," Reading Teacher. 30 : 21 - 27, October, 1976.
- Rolando, Margaret Kernan. "An Investigation of Children's Perceptions of Story Content as Clicted by Three Modes of Presentation : The Storyteller, The Reader, The Sound Slide Show," Dissertation Abstracts International. 46 : 827-A, October, 1985.
- Wall, L.V. The Puppet Book. London, Faber and Faber, 1965. 125 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การร่างคำอ่านประจำแนกแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

การร่าง เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

การร่าง เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

การร่าง เปรียบเทียบสถิติการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

การร่าง เปรียบเทียบสถิติการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

ตาราง 12 ค่าอ่านาจรจำแนกแบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

ร ขอ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่า t	ร ขอ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่า t
	$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2			$\bar{X}_H$	S_H^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	
1	3.80	1.06	3.00	0.66	1.95	16	4.90	0.10	4.00	0.88	2.90
2	3.90	1.43	2.30	0.90	3.33	17	4.40	0.71	3.20	1.73	2.44
3	3.10	0.76	2.10	0.54	2.77	18	4.41	1.21	2.40	2.26	2.93
4	4.00	0.66	3.30	0.67	1.94	19	4.50	0.50	3.20	0.84	3.61
5	3.60	1.82	3.50	0.72	1.98	20	3.70	0.90	2.80	1.51	1.83
6	4.90	0.10	3.00	3.11	3.39	21	3.61	0.71	2.60	1.15	2.32
7	4.60	4.88	2.50	2.05	4.20	22	4.60	0.48	3.00	2.22	2.54
8	3.90	2.76	2.50	0.94	2.33	23	4.70	0.45	3.60	1.37	2.61
9	3.20	1.06	2.40	1.37	1.77	24	4.80	0.17	3.50	1.83	2.95
10	3.70	1.56	2.60	1.37	2.03	25	4.70	0.45	3.70	2.67	1.81
11	2.90	1.43	2.00	1.11	1.80	26	3.70	1.12	2.40	1.37	2.65
12	3.80	1.06	2.50	1.61	2.54	27	4.70	0.45	4.00	1.11	1.79
13	3.70	0.90	2.40	1.82	2.50	28	4.80	1.33	3.40	1.15	2.65
14	3.10	1.21	2.20	1.28	1.83	29	4.20	0.40	3.00	1.55	2.72
15	4.30	1.56	3.10	1.65	2.14	30	4.40	0.93	2.60	2.04	3.33

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

คนที่	ก่อน	หลัง	D	D ²
1	95	92	3	9
2	99	94	5	25
3	83	98	-15	225
4	103	112	-9	81
5	74	85	-11	121
6	87	104	-17	289
7	101	113	-12	144
8	83	96	-13	169
9	96	111	-15	225
10	102	111	-9	81
11	106	125	-19	361
12	106	111	-5	25
13	78	84	26	36
14	95	87	8	64
15	101	120	-19	361
16	85	82	3	9
17	81	102	-21	441
18	88	101	-13	169
19	96	104	-8	64
20	105	100	5	25

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

คนที่	ก่อน	หลัง	D	D ²
1	93	97	-4	16
2	87	83	4	16
3	99	95	4	16
4	100	106	-6	36
5	77	79	-2	4
6	96	93	3	9
7	83	86	3	9
8	98	102	-4	16
9	103	99	4	16
10	81	82	1	1
11	85	89	-4	16
12	95	101	-6	36
13	102	98	4	16
14	100	105	-5	25
15	104	101	3	9
16	89	95	-6	36
17	103	100	3	9
18	102	103	1	1
19	91	97	-6	36
20	98	101	-3	9

ตาราง 15 เปรียบเทียบสถิติการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

คนที่	ก่อน	หลัง	D	D ²
1	-	1	-1	1
2	-	2	-2	4
3	1	4	-3	9
4	2	3	-1	1
5	1	2	-1	1
6	2	4	-2	4
7	2	3	-1	1
8	-	2	-2	4
9	2	3	-1	1
10	1	2	-1	1
11	3	4	-1	1
12	1	3	-2	4
13	-	2	-2	4
14	-	1	-1	1
15	2	4	-2	4
16	1	3	-2	4
17	2	4	-2	4
18	1	4	-3	9
19	1	3	-2	4
20	-	2	-2	4

ตาราง 16 เปรียบเทียบสถิติการยืมหนังสือ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

คนที่	ก่อน	หลัง	D	D ²
1	-	1	-1	1
2	2	3	-1	1
3	2	2	0	0
4	1	1	0	0
5	-	-	-	-
6	2	2	0	0
7	1	2	-1	1
8	3	2	1	1
9	2	4	-2	4
10	1	1	0	0
11	2	1	1	1
12	2	3	-1	1
13	1	2	1	1
14	1	2	1	1
15	3	2	1	1
16	-	-	-	-
17	2	2	0	0
18	1	1	0	0
19	-	1	-1	1
20	1	2	1	1